KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
A. 292.

Digitized by the Library and Information
Centre of the Hungarian Academy of
Sciences

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
A. 292.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

שהי׳ הגושה הגושה מצד האורכין על האלקיטון והגושה מצד האורכין מחוץ העטרת הכבדים שבהם והם האלכסון והמיים הגושה
ועשרה לשמצע. והעטרת הקלים הגושה מן האחצע לעשרה
ויה חוץ מן האיזים השלים ומן האחר כי כשיהיה בתוך האורך
מם שהוא מחוץ האיזים הקיצוניים האחים
גושה לאלקיטון ישרה. וכן האיזים כשיהיו
יהיו לעשרה בהגושה ישרה. וכלאחד מהם וכן שהיו אלכסוניות האחם
הוץ חם ויבש. והאויר חם ולח. והמיים קרים ולחים. והארץ קרה
ויבשה. וכבר כארנו אי זה מהם עבשע ואי זה מהם אלקרי. ולבי
אלון האיזיות שהיו קצתם לקצתם כי האחד מהם החזק יחלש החלש
כשיהיו שהוא אלקרי ויהיה לעבשע ושלפן שוב האויר איזים כנקל
יהיה חשוב האיזים אויר כי הם שהתפו באיזיות אחת והוא הלחות
והקור באיזים חזק והתם באויר חלוש ויקל שלהאיזים להפך האויר
לעבשע ולא יקל על האויר להפך האיזים לעבשע כי איזיות חלוש אין
היזים ושם כלזה שהיו האיזים לאויר כאו שכארנו והוא האחצעי
שאיזן קל להשהיות ולא כבד. וכן שוב האיזים אחרן הוא העקל כי הם
שהתפו באיזיות אחת והוא הקור. והיובש אחרן חזק והלחות באיזים
חלוש ויקל שלהאחרן להפך האיזים לעבשע. ויהיה חשוב האחרן איזים כי

איזן הוא האחצעי שהוא קל להשהיות ולא כבד. ואולם שוב האחם איזים
או האיזים אחם והאחרן אויר והאויר אחרן הוא הכבד להשהיות להיות
ההפך כיהיה בשהי׳ איזיות. וכל שכן שוב האחרן אחם או ההפך שהוא
כבד להשהיות אפלן לאחק אלקוחם ועבשע שהאחד קל ואהיה
ההגושה וזה אחבולה והאחר בהפך שהוא כבד ועפור ואולכי שעשה
שעשהתפו באיזיות אחת והוא היובש איזן קל להפך האחד אחת באיזיות
כי אותן האיזיות שעשהתפו בו איזן כאלו היתה אחת באיזיות אויר ואיזים.
אך האחד חזק מאחד והניח יובש האחרן והאחר חלוש. ושלד כי האיזיות
האחרות אשר כבר עבדנו שהן הוא חזק יחד בהן ואיזן קל להחלש אחד
מהם אחת מהן. ואחרבע האיזיות שהם מהם פושלים והם החום
והקור ושנים מהם נפשלים והם הלחות והיובש. והאחד מן הפושלים
נקרא פושל נגדל והוא החום כי הוא פושל בחזק ופושל בכל ופעולותיו.

והשם נקרא פועל קיימן והוא הקור מפני כי אינו פועל בכל ולא כשאמו אלא
על ידי זולתו כי החום בהתנושתו ויחמם הקור ויתייבש הלחות והקור בנוחו
יהיה מבה ועלה להועיל הלחות והתקבצו כי אינו נועל בפועל הקור יקרא
והנפעלים האחד מהם נקרא נפעל בדומה כי הוא חזק בכחו ואינו כחו בפועל
לפעול בו כי אם בחזקה ובזמן מרוך מפני יובש קשיו והוא היובש השני
והוא הלחות נקרא נפעל קיימן כי הוא רפה ונוח ואיתפעל קיימן בנקל
ואומרם חכמי המחקר כי כל אחד מהם לא כל אחד מן הסוגות
דבק בחביריו ואין ביניהם חלוקה פנימי ולא ריקות בלל וזה מבואר בחופת
כי אם התוך כלי ולא על כל גדותיו והסתום אותם הוא הנאב שלא יוכל
להכנס שם האויר והעשרה נקבי אחד בשוליו לא יצא מן הכלי לחוץ מפני
שאין ריקות נמצא ואלו יצא יוה שבתוכו היה ריקות נמצא בכלי שהיו לא יוכל
האויר להכנס שם. זה החופת הכי אלפין ושד בספר השמים והעולם ועל
זה ישענוך אדם יין אלו מים מן תחפיות בקנת מאוד כי כשעבו האויר מהעל
הקנה ישענוך היין אל חלוקות האויר שהיו אותן כי אין ריקות נמצא
עוד תוכל להבין אותן שאם יחפור אדם חפירה בקרקע. וד האויר כח
בה חפירה היה נהיה על אותה ואיך יוד האויר כענין שכבש שהיו אין יודיעו
היו יודה מהעל העליה מהפני שאין ריקות נמצא חוץ שבתוך החפירה בהאויר
ויוורילה אותן חוץ משכבש. ומפני שאין הריקות נמצא כלל נמצא כלן
אחד הוך שם אין חוץ בין הסיפות בקרקע ובאויר והדבקות
בחך יותר מהדבקות בסיפות. ומפני החש חלקוהו החכמים לשנים חלקים
כי החלק העליון המחשש נעלה היה חם וחכה כלחי עבורה. והחלק
השפל המחשש האויר הוא עבור בעיבוי מהעליון כי האויר הדבק בו יעבור
אותן. ויסוד החש האויר חלקוהו לשלשה חלקים. התחלק העליון
הדבק בעבול החש הוא יבש ויבש ומתגוועש עם
יסוד החש בתגועה הנעלם המוטעים ועלכן לא ישבו הרוחות בהריסים
הנבוהים מאד וכן כתב מרסנו כי האויר העליון הוא מתגוועש תגועה
מבוכית והביא ראיה מן הרוחות שאינם נושבות שם מפני שהם מן
הקיעור שם אשר מהנו יהיה לבד הרוחות יש עמהו האויר הראשון ולא
יוכל להתקבץ שם רוח שהיה ראוי להעלות רוח אחר מפני כי תגועת האויר היה

לא יוכל להקפיאו ולהשיבו כפור לך כשיבשהו קור חזק ויקפיאהו וישוב החיד
ההוא כפור. והנה השלג הוא מן הקור כמו הנה הכפור אלא שהשלג מן העב
והכפור יהיה מן החיד הקופא כאויר הקיבוב והראיה על זה רפיון השלג. יהיה
ולהתלק החס החדעדב באיד החונע חלקי החיד מהתעבות ומהתקבץ היעב
וקושי הכפור יהיה מלקוח החלקוס לחשר בהס מין מן החס חלק שחלקי הקר
יקבצ חלקי החיד. ומעמ שבן השלג כהקב לחרסמו בספר כעלי חיים שהוא
כשבן לשקוחלק שהיח לבנה כי חלקי החיס מוזככים והאויר נכנס בחוך
התלקיס ההס ועלכן היח לבנה. לחונס הנייח הכיד היח כעב הרחיקה
מן הארץ וראוי לעחר חדוע יהיה בזחעס החדיס עלהיוב שהוא הקופא
עסן והנייח כימי הקור היח חועעת והלא הכיד הנייח מוכני הקור שהקפיא
החיס לחעלה כעבים ויהכן להיותן בזחעס הקיים מפני הקור העבר בזמן
ההוא מהיותן בזחעס החדיס והדברכהפך. ונאחר כי בזמן החס יהכנס
קור האויר להיות העב כי החוס העבר שהוא הפכו ושוחו ודפהו ויבריח
הקור ויכנס כעב ויקפיאו חה שבהקבו וישיבהו כיד. לחונס כשהיס הקיים
הקור והתעשע באויר פועה לא כעב לבדו ואין שם חוס שיחזק לעמוד כנגדו
שיהכנס כעבדו לפנים. והחופכ עלזה כי כשיהיו החדיס חדיס ואחר
כן וישחו לחוכס כלקוס קר יהקרדו והדר חהיה מפני שהקור כשישחוד
כעב החוס ויחה כחו ויהר ויחזק פעולחן. וזו ראייה כי כשיהיה חס
האויר חז ויחהיו החיס להקפיא. עד ראייה מן הסיד כי כשישיחו עליו מיס
יחלס הסיד והסבה בזה כי החוס שהיה עפון ונעוז כלקוחות הטי חייב לא
יהיה לו יכולת לחלס האבן הקשה וחפש קור החיס הבא עליו יתעבר וש
ויהחזק לעמוד כעב שוחו ויעשה כשלה חזקה מה שלא היה יכולקוס לפן.
וכופכ בזה מצינו כי כבקר קודס הנן החלה יהקרר האויר ויהר מן השלה
והסבה בזה שמהחזק הקור כעב חוס השחש המהחיל לשלוט. והראיה
בקיורות יחידת העל שיורד כבקר ולא כלילה. עד ראייה מן השיטה כשז
כשערב לאדם שנתן יותר מבכל הלילה מפני רוב קיורות האויר. ושם לנאמר
עעם מחר בקיורות הבקר מפני שהוא כאורך שעורך האויר בקיורו ק
שנהקרר כל הלילה וכל עוד שיארך זמן הקיורות יהקרר יותר נדולה לזה
סוף החורף שהוא קשה מלחמת החורף מפני לאורך זמן קיורותן. ובבכל
היותר קשן בשיעורו יוד מהקומות העליונים ויוד שבשבל וקעקותן ושביל הוא

הוא מפני שכשיורד תרחוק יותר זמן רב ויתעכל ויתבזו מיותרו עם
ריקנו מפני החום העובר בזמן ההוא כאויר ויקטן שיעורו קודם הנישוך לאין
אבל הכורד היורד מן המקומות הקרובים לאין יקרה לו חלוף זה כי לא ירחק
מוצאו מהכלות המלקוחו עד שתתעכל מפני זה שריקן ויתבזו מיותרו ולכן ינישך
לאין נידול בשיעוריו כלומר עוד מאד בשריקן. והעפיות הנזלות בחלי החזיר
ידעו כזמן החס כי החס תמוד כאשר הקר ויכנסנו לפנים מן העב ויקבץ חלקיס
ויסחט כעבור זה סחיטה חזקה וירדו עפיות נזלות בשיעורין והלהרי ירידתן
מפני מהיות רוחב המשך הקר והסוט לאחור בחוזקה בהריחו מפני החוס ..

השער השלישי. בישוב ובכרך ובחשה והוא הנקרא לאפינו ..

ידוע הוא מאשר בינינו כי ישלטו מן האדם שני מיניס התחד
מיוחד לו שהוא חזור לצחוס ולשלג ולכפור ולברד . והאחר מיוחד היבש החס שהוא
חזור לרוחות והחלוד החס הזה ישלה כחברת האויר הלח ויכנס לבטן העב לקור
העזור לנעדו לברוח מהנו שהחיצון מן העב ישוב יומיס החלה לקור האויר
החלקיני ובשיעבוריות החוס על החלוד יכנס לפנים מן העב ויסתער שס
ויבחר לו המקומות העוב והעשוק לו כעב לצאת מהנו ויבקע העב ונשוב
מן אש בכח התנועה החסתערת ולהחיצת מקוס הבקע הנזי אותו הלאת היוס
החסתערי היוצא וקול הבקע הוא אחד מחסבות הקול הנשמע הנקרא רעם .
ויוצא בו נשמע מקול הסיריס והקודים כשהס כאש שיהיה בתוכס אויר
עשני להחוסס ולא יוכל לצאת מהס עד שיקרע הקליפה ואותו הקריע הוא
קול היוצא ולהפ כעשק שיוכסס והוא הסבה בעשיה עם קול הרעם .
וסבה אחרת יש לקול הרעם כי כשיעבור הרוח החסתער על הלחות
מעשה אחר מעשה ישמע לו קול נפלא כנפלא הכרזל החוחס כאש כ
כשיעבירנו בדוים והקול ההוא הוא קול הרעם והאש היוצא מאחנו הוא הברק .
ואחנס אור הברק יגיע אלינו קודם הרעם כי האור לבדותו יקדים להרגיש קודם
השמע ופעמיס היה הרעם יוכפל החש כתוך העב . וקול הרעם יתחלק
כפי התחלק העגן והמקומות אשר יהיה בו וכפי התחלק האויר הקישורי .
החסתער . ומעט ראית הברק שמעה לאדם והוא אש ומעבר האש הוא לעלות
לעלה כי מפני שיש בו חלק מן האיד השבה העפרורי . והוא החוריד שמעה
ועבה לבבדותו כאש שיתערב בה יסוד מן היסודות הכבדים ומגעתו מהמשך
מתר עבות . והמעט הזה הוא לרוח הנושבת מן הקישור הירדת לאדם .

והנה התזווגה הוא כי כשהוא שיהיה באדם החס היבש חלקים עפריים
ושובלשיים וכשיבא הרוח החם הקר יבאו חלקים ההם לבבותם.
ואחרין שני חיוים כשהוא ירחה לבן וזה יהיה כשיהיה הרוח החם הקר
אשר יחזקו יהיה הדקות בלתי חזק הלחלוחית והשריפה. וזה היין
שלא ישרוף הנשחים אשר יפול עליהם לא נשחים עבים וקשים ולא הדקים
כי לרוב הדקות יבאו אחריה מהם ולא יתעכבו שם שישרוף אותם.
והיין השני יהיה חשוך אודמים וזה יהיה כשהחיי החיד אשר יחלק
לשני חיוים האחד ישרוף העפים העבים ולא ישרוף הדקים וזה יהיה
כשהיין בו שכבי רב כי היין העפים הדקים יבאו אחרי הגשם ולא יתעכבו בהם
וסבי הדקות אשר בם והיין העפים העבים הקשים לא יוכל להיות מהם
מהיה לעפים שהוא חיזון עב מאד מאד וישרפם כמו שנזכר שיפול על
הגפן מבוסה בדקות בראשו ואחרכם ולא ישרוף הכראש ולא ישרוף העלה.
וכשהוא יפול על הבנדים ויחרכם ולא ישרפם. והיין האחר ישרוף
העפים העבים והדקים כי לרוב עביו ומבוקתו יהיה אחר כל זה שיעבור
ואעפ"י שיהיה מזה שיפול עליו דקות ויפה כמו שאחזרו על הלחלוח אשר
נפל על היכל האדמה הפלוטית וישרפו והיזקים אשר נפל עליו העלה
עשן זולת רב כי היה הברק ההוא עב וכבד מאד ומהאחר שם הרבה.
וכבר הגיד אחרן האד בספר ההוייה וההפסד כי נפל פלה רכב בגוף כיון
בראשונה אשר יעלה קרוב לשנים תעבותם והסכימו החכמים הרומים
והשומעים בחשבה היתה כי בהוייר נתיישב הרכב ההוא מחלקים עפריים
אשר עליו שם ונתקשו לאבן. ואפשר כי בבוק התנועה החשיבה היה שם.
עפר נתחדש שם בקרו הישוב עם החלקים העפריים אשר שם. או
שהאויר הלח ההוא היה מחזיק ומלוחים והיה הכח קרובים לעשות
אבן כשהיה התכונה השלוה כמו שנאמר בבריאת ההר שנתחדש בין כן
באיטליה עיין.

החלאחור הרביעי בגד השיחים ובכוכבים בעלי השתורת ובשאור
אש ובלפידים. כבר זכרנו למעלה כי חוס השרש
ושאר הכוכבים ישלחון האדם שני חיני אידים היין האחד הלח והשני
האיד הקיטורי והוא חם ויבש ולחותו ויבשותו יעלה כאבעבועות הרוחים
העלונים ירון האויר קרוב לגובה התעבותם והסכימו החכמים הרומים

במעשה סכה פעלתיך ובמקום אשר נראה נר השחוים מן הטבעל כוכבים
ויש קשטס מתכנסים ונעולים קיובים זה לזה מלחרים וכשיזהיר
אורס במקום ההוא מן האיר היוכן להתלהב יראה כאותו מיוך ט
הכוכבים החשס ההס הס קיימים מעלו קשתס גונעבקשתס והס
מקבלים האור מן השחש וידבק האור קשתן בקשתן ומשני זה יראה
נר השחוים. והכוכבים בעלי השחריות הס נס כן בזה השען עשאו כי
הקיעור ההוא העשה עד נפעל האש ויתלהב כמעשה סכה שם וישוב אש
ויתדבק אחרן ויהיה מיוך כשיעור מיוך העב ההוא. ויש מהס שעשאו
כן יחיים ויש ויתקבץ חומס עם חוס הכוכב ויתלהב האויר. ויש מהס
שהס כלים במעשה זהן והס עקריים כוסבים רעים ונראים כאלו הס
כוכבים נופלים לארץ אן כאלו הס רעים ויחקוס לחקוס. וכפי שש
הקדמונים וחשבו שהס כוכבים נופלים לארץ. ועשוד האש ההוא נס כן
בזה הדבר כי האיד ועלה עד תכלית האויר העליון ויתלהב כשיגיע שם
ויהפ חוס חזק להדבקו באש וק ירבו להתיושת הנעשה וכשיהיה לחלק ההוא
מן האש התתלהב מיוך ורוחבי ראה כעשוד אש ורחב כשיעור האיד
ומפני שיתלהב אותו האש התלהבות בעצמס וכשיהיה האיד ההוא קטן
בשיעור כפתילות דולקות עשלות בכוכבים כי לרוחק ילקוחן יראהן
העין עשלן נאס יהיו חלקי האיד ההוא מדובקים קשתס כלשתס יחדן
ויהיו לפיד. ופעמים יהיו לפידים מפני קור מתחדש באויר הלוחה
חוס האויר ויראו לפידים ומלחן וזה היוין יוראס חשוך עשר.
ופעמים תהיה סבת הלפידים מדמות הסהילה המוטלת עלי סהילה
אחרת ותתלהב התחתונה מן העליונה ויהיה אש מיוך. והלפידים
מהס יורדים לארץ ומהס עולים למעלה היורדים הס המתהווים מן
החוס העליה ומפני הקור המתחדש ויושלך החוס העליה מלמעלה
ונעשה כי במעטו למעלה למעלה כי הקור מונע אותה למעלה להלך
אשר בו יהס. והלפידים העולים למעלה יהיו מן האיד המתלהב שם
ואס יראה שהס נועים לצדדים לא שלים ולא יורדים הלו מפני חלקי
האיד ההוא שהלו ונשוך לאותם צדדים ופעמים יראו כלילות החכים
מן האויר מדמויות ומראים שונים ומה מפני שהאויר יתעבו חלקיו
ויהקבצו לקוד הלילה וכשיהיר חור עליו. ההכך האור ההוא על האויר
כאור המתהפך מן הים על הקיר ויראו מראים שונים ..

M.T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

ולא יכסוך אם לא יפסוק השחט מהגושתה · ואת שחשבו קצתיהן הקדומים
שהיום הכלה והפסוק הזה מדבר שאנו ואומים לבעלינו כי קצתיהן היו
יחדבו ויבשו וחשבו שכן מפשר בכל הימים · ושקר חשבו שאין לומר שהכל
יפסד בהפסד החלק הפרעי כי בהפסד הלישים לא יפסד הארץ אלא נשאר
כהשארות השלם ואם כל השלם יפסד יפסד יפסד הכלל והפרט והיו יש
והלישים ואם לא יפסד ישאר הכלל והארץ · וכבר זכרנו כי הסבה בהתייבש
קצתיהן הימים הוא לפי הטבעות שהיו נשפכים ועניים בים החול ויבשו
אותן הטבעות והסבה הריחוק לכלזה הוא היקף השחט עם סדור ידועים
אולי היה בקצתם העתים חום גדול וייבש אותם הטבעות הנוזלים בקצת הפעמים
ההם ואולי באורך הזמן בסוף החום משם ישובו לא יתנסו ולטבעותם בהתחלה
וראוי לנו לחזור מענין היותיהי הים מלוחים · וכבר זכרו אנשים שהוא
מפני שהשחט יעלה מן הים השכב שבהם ויעלו לקלותם וישאר המלוח
ויתלבו לכבדותם למעלה · וקצתם אחרו שהמלוחות אשר בים כי הארץ כ
כשהתחתם מן השחט הזועמן המלוחות אשר בה וישוב הים מלוח כי הזישה
היא מלוחה · ואחרים אחרו שמכח המלוחה הארץ המלוחה והשרופה
אשר בהתשרבה עם המים ישובו מים מלוחים כדמות המים הנשפכים על
החפר ואחר כן יסננו אותם שיעלו מלוחים וכמו שעראה בשדים רבות
שבמי המעיר קצתו מלוחות והוא כשיהיה האיד החם היבש חזק החום
ויתערב עם הלח וישרפהו וישיבהו מלוח קצתו ויהיה מי המעיר ההוא
האיד
בעבור מלוח · ואחרים אחרו כי אחתון שעלה המלוח ההולך אל המעיר
ואל כים השהן מי ומלוח והמזון אשר יעלה מאיזה המלוחה היה עריכי
וכן שעלה המלוח היורד אל המים מלוח וטחות הסבה היו המלוחות
והמעירות בחי הים כי האויר שעל פני הים ואויר יבש והאויר הדק והזך
המים ישלה מן הים כהתושת השרוש ושאר העב החם והמשלפן כי כשהיה
המזון לח עב ושאר מתנגן מעורר כלה מבושל לעצמו ועלה בחום החם
הדק והכשוע שבו וכשיתחמם המזון ההוא מזון רב ויתבשל מאוד יתערבבו
החם וישוב מלוח · וכשיסתיק במזון ההוא מזון החם ההוא יורד מכשישר
הערב למלוחתו וישוב המים המלוחה ההוא מי וכן מי הים · וכן נמצא
בדמעות שהן של ינין שהן מלוחות כי חום הכבד והלב שמתחמם מפני
הינין ההוא הוא מבושל הדמעות יורד וישובו מלוחות ואותן דמעות שהן

שהן שלשתן והקוקיה: וכן כתב פילוסוף אחד. והמים מלוחים הן ככדיס
מן המים העכשיס והלא שהמים מלוחים עפורים והעכשיס זכיס דקיס.
והתוספת שלזה שאם יקח אדם שעה ועשה מחוכה כלי וימתוך פיו ושיר
וישיחהו כמים מלוחים ויעיחהו כו שעה מחוכה ואחר כן יוציאהו ויפתחהו
ימצא בתוכו ויס שנכנסו אליו מן העקביס הדקיס שהיעס עליס וימצאו
המים ההס עכשיס כמעשיס ובטלו לגן קליס. והמים המלוחים המקיפיס
בן כחלוף זה. וזה תוספת כי המים העכשיס זכיס ודקיס בהכנסס לתוך
העקביס הדקיס. והמים המלוחים הס עכשיס שאס יקח אדם מלח וישחקהו
ויהיכין כמים שכשיס עד שיוהך כו היטב ואחר כך ישליך במים ההס כשיס
יהיו צפיס על המים המלוחים כי המים ההס הס עכשיס ועפורים וישובו
כדחוק המים ולא יובלו לשקוע עס לעכשיס וישקע כמים העכשיס.
וכן ראיה גדולה מחוה שזכרנו כי ים פלשתיס הוא מלא ומלוח ואס יקחו
אדם או בהמה חיים ורגלי הס וישליכוס שס ימצו עליו לקלותס כעוך
על המים המלוחים ולא ישקעו כדעה לרוב מלוחותס. ואף יכבסו שס
בגד עבה יתכבס שס כחוק ויועיל לחוזק המלוחות והמרירות והוא הטעם
היס החוק בתוקהנון בפרק המוקפין. ושוד ראיה אחרת שהסביבה תשר
האכעבמים העכשיס העתיק לשלוב והוא מלא לחה כמים המלוחים
וזה לקלות העכשיס ולכבדות המלוחים. ושוד תוספת על המים המלוחים
שהם עכשיס עכשיו ים סי פחקוס אחד יש חשעין ויוס שעוקיס מלוחים
מלאך ויחלו המים ההס אל יוקוס קיוב ועתונו שיהיהין עכשיס ותוקיס
ולא יהין כן דעס ולא כעלי חייב לאחריס מפני המים המלוחים ההס
וכשיקח אדם מעי הטהר ההוא וישיחהו בכלי ויעשהו ישובו מלח ריוחה
לשלב ויהיה מלוחיותו מן המלח העב כי דקות המים העכשיס ההס יהיו
כח המלוחות המתעכבת בהס וכשיבוו כחלח ההוא כתכשיל ויעב מעיון
לשובו והוא לבן מלאך. שוב זכרו כו כחוקוס אחד שמוחים קעס הכבד
והבן שנקיח כלעס משקו נעוס וכשישיפו לחותה ויקח אדם עפיס ויערבס
כמים העכשיס והעכו המים ההס ויהקיהו וישובו מלח קופח. וכל
המיעוט המלוחים הס חמים מלאך ואיעו מפני חום הקיעור שיחזק כהס
לך כח חום מחרץ שיוציאס מחוכה הוא עכור שליהס ויעכס ויקפיאס.
והדיוק נחכוונס וכיס יוצאו חלוקי הלויכות בטעמים וכחלוחים. והסבה

1745

ודיוס יועץ הלילה תהס יותר מן השלה בחזרת ובמערב כי כהס יעכב
השמש וירכה שם ויעלה תהס לילה רב ויתעכה הלילה ההוא וכשיחק השמש מן
החזרת משר השלה שם הלילה וילך לצד מערב יתקרר הלילה ההוא וישתנה למזרח
והמזרח סבה להפסיק היוחות כאלו שזכרנו למעלה וכן כשיעלה הלילה מן המערב
ויתריק השמש לצד החזרת יתקרר שם וישוב מזרח ויפסיקו היוחות לך
כפלאות צפון ודיוס יועץ הלילה למזרח כרב ובשכי ולכני זה לא יוכל
להשתנות למזרח ומחנם ישוב רוח קודם שישתנה למזרח הנה לעתידו והמזרח
הוא ורוחה לפאת מזרח ומערב ויתר מפאת צפון ודיוס . והנה הרוחה שיבוא
היוחות בהקופת החוץ בעת בהשמש למעלות הלילות . ובהקופת שבתך ביוס
ויבוחו בלילה כי השמש יעלה בלילה ויועץ החוס וירכה ביוס . ובשיפת ריח
צפונית ירבו אחר בלות החוץ ואחר בלות הקופת שבתך ואלה בנזרו שם עשיבת
צפונית לאחר בלות הקופת החוץ והדרומית לאחר הקופת שבתך ובשחר הוא מזרח
רבני היוחות והלילה ואחר היוס הוא מזרח שקישת היוחות לדעת אלה בנזרו
ולדעת שאר החכמים ירבו היוחות בשחר ואחר השמש הלילה נם כן . והיוחות
הנושבות מפאת החזרת ויתר מאזית הן הנושבות מפאת ימערב . ורוח דרומית
ישרה הענן ויקבלהו ויחבר חלקיו והצפופת הכלילת חלקיו לפי שהדרומית
בשלת בפעמה כנשיבתה כאשר הכפוף חשני קלתיו ובשתשב התעשוך בחלקי
הענן ויתקבץ ויתחבר קלתיו עם קלתיו ויתעבה ויתאסף אחלי הצפופת נשיבתה
ישרה ומפני זה הסבר החלקים הנתקבצים מן הענן והבדילו קלתיו מקלתיו .
וידועני לחושבה הכוכבים הנבוכים פעמים כהנועת החוחות ולחלוף הנועתם
ושובם ועמדו ושקדיחותם וישרונם ונבוכתם שאף פעם לצפון כמנהג לדיוס
יתחלפו היוחות כי לעתים שהיוס הם מפוזרים בכל הכיוחות לא יתנועעו כי
אם מצד אחד וזה ראייה כי הכוכבים לצד הכיוחות האלו הם הסבה
להנועת היוחות ואחנם הרוח אשר תלחה בקרן מובכת בהדבקות הנשמת הלכך
והעפר נזולתה מן הארץ העלילת סוכה ובלעדו בלתי אפשר שלא רוח תהיה
מן הרוח הנושבת כשתפעשה רוח אחרת מכיחה שכשעה החולקת עליה ויפסיד
שכל אחת הכך חברתה והדחה כל אחת מהם דחיה שונת מדחיית חברתה
והעלה כל אחת מהיהן את חברתה מפאתה ויעלו סובבות נכיבות לרוחה
עד הלילה והעפר . שער ששי . בספרת לוח יריחה העב ובהקלף אשר
סביב הכוכבים הנקראת בערבי הילה . ויריחה העב

העב הם ארבע מראות שחור ולבן ואדום והנוטה אל הירוקות. אמנם מראה
השחור הוא כשיעשה בו החוס מעשה רב שהוא יקבץ ויעבה חלקי העב ולא יוכל
לקבץ ולקבל נצוץ השמש לעביו ולעכירותו ויראה שחור. והעב הלבן הוא כשלא
יגבר פעולת החוס ולא יעלה עב עבה ומקובץ חלקים כי אם דק ויקבל נצוץ השמש
ויראה לבן. והאדום הוא כשיהיה מעשה החוס יותר מן הלבן ופחות מן השחור.
והנוטה לשחרות (לי רחות) יהיה מעשה החוס יותר ממעשהו באדום. ועתה נזכור העגול
אשר יראה סביב השמש והירח ופעמים יראה סביב הכוכבים הגדולים בעלי
הנצוץ והעגול הזה יראה בלילות ובימים גם בחצי היום ולעת ערב אמנם
בבקרים ומחוך לשקיעת החמה לא יראה רק לעתים רחוקים. וסבת זה
העגול הוא כשיעלה האיד הלח וירבה באויר ויזרח השמש עליו יתפשט אורו
באויר מאחורי האיד ההוא אובו ואחר כן יעטוף ויתהפך האור ההוא וישוב אל
האיד ההוא ויהיה עגול כצורת השמש הפועל זה ההקף. וכן יקרה לכוכבים
המאירים בעלי הנצוץ בסבת נצוצם היוצא מהם אל האיד. גם פעמים תקיף
בירח העגולה הזאת מפני נצוצה אמנם לא יראה עב וגדול המקיף בכוכבים
כמקיף בשני המאורים לחולשת נצוצם ואמת כי עיקר מציאות זה העגול הוא
סביב הירח והוא הנמצא ברוב אחריו סביב הכוכבים המאירים ומעט מזער
תחת השמש. והטעם בזה כי חוס נצוץ השמש יתיך זה העב הדק אשר יראה
ממנו העגול הזה ולכן ימעט מציאותו. אך בירח ובכוכבים שאין נצוצם מחמם
ומתיך האיד יתקבץ תחתיהם ויראה ההקף בהם. וזה ההקף כשיתעבה מורה
על לחות ועל מים. וחסרונו והתוכו מבל סביבותיו מורה על צחות האויר כי
נראה שחמר הרוחות והמטר הוא מעט מזער ועל כן יחסר ויותך ואם החסרון
יהיה מצד אחד מורה על רוח באה מן הצד ההוא. וקצת מן החכמים אומרים כי
החסרון הוא מורה על נשיבת הרוחות כי האיד החם היבש שהוא חמר האה הרוחות
מתיך האיד הלח העב אשר יהיה ממנו העגול הזה.

השער השביעי

בקשת וברעש. נזכור תחלה מראה הקשת.
ונאמר כי הם שלש מראות העגולה העליונה אדומה והשנית ירוקה והשלישית
כרכומית. והמראה הפנימית בקשת היא חלושה משני המראים שלמעלה ממנו.
ואלסכנדר העתיק במקום הזה בענין אחר והמראה בקשת העליון הוא חלש מן
התחתון וכן רשד קורא המראה השלישי אדום מסכי ר"ל כמראה המוסף שהוא א"
אדרמימות נוטה אל השחרות ולא יוכלו הצבעים לעשות מראים כמראה הקשת

173

וכל שכן החריחה האחרונה אשר הוא חורכב משלשה . וקראתן החכמים תהלוכיות
החריחות השלש כן העליון הוא אדום כחריחה היין והשלשית סומקה אל הירוקות ובין
שתי החריחות האלו יש אחד חריחות וכרסותיה . לך אחר אשכנזי וכן אשר הספיחו לדעת
אחרת בשהיפס העליונות שהם אדום וירוק ואין נחלקו כי אם בשלשית . ולפעמים
יראו שתי קשתות אחת פנימי והוא העיקרי ואחריו כסדר אשר כתבנו . והאחר
חיצון יוצא מן הפנימי ואחזרת החריחות הכפיחיות בחזרת אור עיקון השמש על
החיפ אל הקיר או בחזרת אור החריחה אל הנהר כאגדו . ואחריותה הקיצון הפי
בהפך כי התחתונה היא אדומה שהיא מוצאה מן השלושה שלא קשת פנימי שהוא
סחוך לן והאחרונה כאשר הוא בפנימי שהוא סחוך לא והחיצון הוא כחריחה
הירוק השלישי או האדום התוספת . אחנס סבתה הוי יהו הפושלתבו והחוחר
שלו הוא כאשר נאחר הסבה הפושלת בחחר הוא עיקון השיחש החפשט עד
יותר העב הנעצר בשעה אשר יהיה חחיון וכיבדק אחר החחר על הירוב או בחחלה
וה רביב ההוא והעב הוא חחר הקשת ויזיח אור השמש כשהפס יחד ויקבלו
נאחת אדום כי האחרונה הלבן החחיר כשיעבור כשחרות יהיה לד כאפשר אחת
אדום וזה יהפאר אין העכיס הלחיס כי החיד היושלתבת אחד היה אדומה
או קרובה לאדמימות כי האש נוטה אל הלובן ואל האדמימות אעפ ועובי העשן
שאור עליה תהיה הלהבה אדומה . ואין לפעמיס הניאה השמש אדומה כשיהיה
החוויר עבור רב האיד ויהיה נוטה לשחרות ואפני זה כבקרי ובעריב נוטה
לאדמימות כי האדיפס ועליו האויר על האדיפס הסחוכים אצל החופקיס ועליהן
ואחרונה הקשת היא אדומה אפני הטשן הנוטה לעלוכן שנעבור בעב ובריב
הנוטים לשחרות . והאחרונה החיצונה היא קרובה לעשן ואחה היא אדומה .
והאחרונה הפנימי האחה לשחרות וכרסותיה וירוקות היא אפני שעליה היא
יחוקה אעשן השמש ואין יוכל להאחות בדוחו ונשארו העב והריב באחיפס
השאור אך העשן שעליהו נשאר והיה נוטה לאדמימות ונעשה או לכרסותיה
והאחרונה האחצעית היא ירוקה שהיא אקבלת אחרונה אשתי הן עין האדום והשאור
ונעשה ירוק . ופעמיס יהיה נראה כמי הים ובאיס החיפס כשיהו אחוסס כאשר
כרסותיה הקשת ואלו יקח אדם איס זכוכי ויזה האחה דקה כשעה אחכך הנראה
בשמש הנכנס בכחיפס ויהיה קשת ההחה בשמש וקראה בשלו ואחה כרסותיה
הקשת ועפעמיס הראה כאחכך הפחילה הזולקת בימי הקור וכל
שכן כשיהיה האויר לח והשב ויוח הצפוני והסבה לכלשו אחרת והקשת הראה

היתה מחוץ לשלוש שחשש ומחוץ לשקיעתה קצתה בשיעורה מפני חסרון ה
החמה מיושרן בשב והיתה אחר השתוה היום והלילה בחוץ כיום כלו אלא
כקין עם אורך היום לא תיאה בחציו היום, ופעמיים תצאה הקשת בלילה בחצי
החדש כי הלבנה שלושה בשתהיה אלא נראה בחמישים שנה אלא פעמים
ואחת שהיא נראה אל הלבן מפני היאותה בלילה בשב נושה לשחרית
וזה כשחות קלש הנראה בתקופ החמוך שהיא נראה יותר לבנה מלשד גראה בתקו
האחרי, ואחנם כהקש אשר הוא סביב השחש התחתון לא יראה כאראה הקשת מפני
שחוש הטשלן הזורח שלנו הוא, ויהיה האיר הזה ולא יוכל להתעבה שם החמר
ההוא שישתנה לרכיב ורסים אלא ישתנה אחר אלחים אלא כשיהיה השחש רחוק
מן החורזן, והאיר השתוותן לרכיב, ויתעבה מזון אחוך וכשיהיה לרכיב לריק
לא יהיה הקשת, ולזו היה ההקף יוכל להתעבה התחת השחש כלפי היו ושתאות
שם שעלות שלושות כראיה הקשת כאן שמאות סביב הכוכב כימי הקור,
ועשם היות הקשת חצי שעלה ואינן עשלש שלש הוא לפי שהטשלן הפושל אותן הוא
חצי עשלש כי האיר הנפשל שהוא החמר אינן שזורז התחתון רק רחוק מהאדם שלש
מן הטשלן הזורח כפיאה ההיא אינו כי אם חצי עשלש כי החצי האחר אל תעלה פאת
האחרת הוא מהפשח ושלזה הוא כשחות הטשלן שהוא שלש כפיאה ההיא,
ואלו היה הקשת התחת השחש היה עשלש שלש כי כל הטשלן היה זורח שלנו כלו ש
שזכרנו, שזה צריך שנאחר ומפני זה יראה קשת שעלה כלורית ואינן ישר שחוך
ואחת כי לא יתכן להיותן שלש מפני הטשלן שאינן שלש אבל היה ישר כמו
האיר שהוא החומר, נשיג ונאמר כי כשעות העבים והאדים שהם שעות
החמר כן שעות הקשת וצורתם, דוע שהיו כלורית כאחת חצי כדור
האדין השלה והם וזה אין חולק שלנו, ואחר שהאחר והפושל הם כחצי
כדור ראוי שיהיה הקשת כצורה זו, והקשת לא תיאה בצד דרום כי אם
בצד צפון לוו בקין צפונית ודרומית לוו צפונית ודרומית כי השחש
לא יעלה כל כך בצד צפון בקי ויתהפך הטשלן כנגדו בדרום אבל
הוא בהפך ולפשמים, ראוי שהודיע לאחריש אחוכים ורחוקים
כראיה הקשת סחוך לשחש בצדה לא שלזה ולא התחתה ולא
כנגדה וזה יהיה מפני שהאחר שהוא סחוך לטשלן הוא אחוך ורחב
ואינן שעלה, גם לפשמים כשיהיה האחר רחוק אחנו כנגדו לא
יראה כלורית חצי שעלה וזה לפי האחר שאינן שלש כלפך

שהה נדבר בעטן הרעש . ונאמר כי לאיל החס היבש הקימורי
שהוא חומר הרוחות הנוה על שני פעמים . האחד לאיל
נשה שלה שלהאדן ויתגבו ויהיה הרוח . והאחד הנוה בתוך האדן ויתבעט
שם ויבקע האדן ויזדעזעה וההתבעטות ההוא הוא הרעש . והתופת
על היותה הרעש יון הרוח העצור באדן הוא על שני פעמים האחד הוא כי
לא יוכלה בכל היסודות יסוד חזק להניעו ולזעזע ולהרבץ בחזקה כמו
האויר והוא המטיל הרועש תיועה חזקה ותלהיב האש בחזק נפלא . ואחר
כי הוייתה הרעש הוא בשתי סבות הרוחות מתחת הוא על הנוב בעלה
ובחלקי היוסף כי אז שוקעות הרוחות והרוח לא יצא מן האדן ויכלה שם
ויתכנס בו אבל בהאדן עשיבות הרוחות לחשלה לא יהיה הרעש כי אז יצא
האיל הנוה ולא יעצר שם . והרעש החזק יהיה בשוקעם שיחזק בו זחילת
היס כשהוא הסתעד שלו ובחוקותיהי החשעיות שהאדן בהם רפה
מפני שקבוץ הרוחות יהיה כאלו החוקותי והרי אחוזתם . ורוב הרעש
יהיה בהקופת תלוז ובהקופת שמן ובשתים שחוצם יבש כי בהחצם אלו
יתקבץ חומר הרוחות בתוך האדן ולחשלה יחוזה . ובזמן שנעבר עליה
הלחות יהיה יותר מעט כי הלחות בשיריה האדן יעבה ויסתם חוצמי
ט האדן שהאיל שלה בהם ויעצר בהאדן כי לא יוכל לעלות ולפי
זה הטעם יתכן להיות בזמן קר ויבש כי יקבצו חלקי האדן ויסתמו
חוצמיה . אבל כשתהוא לא יהיה חומר הרוחות כי אם בחוש והיובש .
ועוד יש ראייה כי הרעש הוא רוח נעצר בתוך האדן כי בקצת החוקותי
קרה חוקים רעש ולא נח עד שנסדקה האדן ויצא הרוח ואין הסדק הוא
ונשתע קולו כאחת . ויש לו שני חילי קולות האחד כאבי הרועד והאחר
כקול דקי בקצת החוקותים הזה כאויר וכאן שהאדם יוכל לעצור
הרוח האסתערת בהאדן הרעש הרוח באדן . ועוד זכרו החכמים כי
בימי חזקיה אחד היה רעש כמי אחד ולא סרו יוסכב האדן הים והגבי ה
אוהה עד שעבדה כתלו ואחר כן נסדק החוקום ההוא ויצא חשש רוח בגולה
וחזק והזעיק שאון אחר והסך האדינה ההיא לפי הנראה אחוזה עד שכסה
האפר ההוא אדינת לוטעלין ורושם החוקום ההוא נכר עד היום . ואחוזם
היות האפר שם מפני שהחוש השאר לפעמים שיהא זה שבקצבן וכבר נשתע
קול קודם התחדשו בחוקום ההוא כי הרוח הנעצרת ביחוד הרוחות שבתוך

691

33

סי' על"ה

סי' נעתק סימן כהה בסוף הישנה והיקיצה כי התמתל. ש"ל ה"ה נשתנה נעתק ה"ה הנקי ונשתל ונשלם ה"ה התמתל סנלה השינה והיקיצה כי ה"ה סנלה ההנקיה נעתק ונהי כהה ה"ה סבלו בישנה נשתנה ה"ה הנקיה טהשינה כהה מהנקיה שלנו השתנה נשתנה מקיצה הסבלו מהשתנה בישנה ונתחסרה לתשלה השינה ונשלמה יהיה ה"ה עתה בסוף מלת השתנה ויהיה זה כלו הנקיה טהשינה שכה

ונקח ראוי שעליה תאכילנו שאנחנו נתצטרך שיערוב להם מה שיזדמן לתזנם
ויקבלוהו אלהים וירחקו מהם שהוא הפכם וינשוהו ותעליהם ותעפי שלא
הרגישו בזה היגע נפשי. ועשרד כי קשה ניחד ויזון כלומי ויזין מכעלי חיים חזון
שהוא טהור וקרוב לשכעה והחיים הזכים התהוקיים הם לרוכים לשכע קצתי
כי הי סודות שהורכב מהם אחד מעלה מהחיים כמו שתראה כי הנער היונק לא יוכל
להזון כמזון יבש רק כמזון לח ועוד הוכיחו לו השדיים שיונק החלב תהוקרוב
לשכעת שהוא יך ולח עד שיתגדלו אכריו ויתקשו ואז יזון כמזון יבש ונידון
ושרקין לשרכהם ועבור המזון יתרים ודקים ולא יוכל לעבור כתוכם כי אם
ומזון לח ופשוט. גם יתן החדש אחיו שזן כמזון הכהוה כמו הקש והתבן
והעשב כי עבש ומחט הוא יך ופשוט מכל שאר מיני בהמ ולא יוכל להזון
כמזון עפרי ויבש כתהוקת שהם באכלם עפרות גם הנר הדולק לא
יוכל להזון כי אם כמזון לחורי עשוי כמו השמן והחלב שהם חיונים
לשכעת האש הדולק ולא יזון כחוש ויין וחלב לפי שהם הפך מאכל האש.
ואותיות קצתי וחסרתי החקר כי הזרע הנזרע באדמה כשיהיה לשעות ז'
יתחלק לב הזרע לשכעת חלב שיזון הצמח כשהוא כיהוא ויקרא אז
הנער היונק כמו שהתורה מזרע החטה שיש בה בשכעת התלבן יופה וכן
הוא בכל הזרעים והארץ שהוא שוכב עליה הזרע היא קבלת החלב
קבלה מן החלב ההוא מאשת ותלבן מקומו ואחר שנגמל הצמח מן החלב אשר
בתוך הזרע ונק תאותו הלוכן שקבל הארץ כמו שיגמלים הנער אחר יש קתו
במזון לח קרוב לשכעת החלב. אחרנם תחלה פעולת הנפש הצמוחית היא כשהזרע
בארץ שהוא מקום הרוח בכח ש תמשוך לתוכו היסודות הלרובע והדק שבהם
והזיעה למזון אלה השרשים אחרי אשר כשלם יוצא השמש ואחרו ושאר הכוכבים.
והלחות ההוא הוא מקום הלחות הלרובע בכח והדם. ובשרשים יתעבה שם
המזון מהם ויתגדל שהוא זיעה לבעל כח עד שיתעבה שם המזון עבעל ואחרי כן
יעשה שלה שרשים רוח וזיעה חוסם השמש הזיעה לחוסם השכעת שהוא בכח
ועשם ועלה המזון ויחזק אותו הכח הזוחה הצמוח ונשען ויתגשך אותו הכח המושך
אשר בשכעים והחזיקו אותם כח המחזיק כדי שלא ינד וישוב למקומה ויעבלאותו
הכח המעבל עבעל שני והכח הזן ישנה המזון ההוא לתוכ השכעים וכח המגדל
ומיחל בשישרים בארך וברוחב והעוב שבמזון ההוא והדק והפשוט יזחהו שזה
הכח הזוחה לקצוי השכעים כי השב והכבד ישאר בשרש ובגזע ושלכן החלמות

סי' הלחות אשר בעבין והמיס

לשיזוחה רוח מיוס הנשם מתרן שהוא מזון לצורת תוכ שהוא נכח נאהב ומתוס עורפי השמש

סעיף ב"ש

הלוחק לשכר שמירה שוחט באיבות לחיות הפרו כמו שפי' ושנו בפרושים
וכיוצא בהם . ואמרן הטעם כי שליחי מקריה יהיו שומרים החיים בחוזק
הקיים כמו אולק הבשרים והסבה בזה מפני שהי קל פתהפרי שעלה
ויכל הקור ליבש לפנים לפנים ושוחים קיים בחוזק החיים כמו התור
הנדי . והסבה בזה שהשוח הוא מפושה באויר ולכן יוכל החום ליבש
לפנים והקור יבוא ופני החוט ויתבשל בתוך הפרי . ומן יקריה בשעות
השנה כי בהקופת הקיץ ישוחו שוחים וברוחק שוחים קיים .
ועל עד המקריה ישוחו שוחים בחוזק כמו הנפטן והשפת ופני
שהם ולבושים באויר . ושוחים קיים בקיץ כמו החזרת וירקות הגשלות
בקיץ ופברתיה מפני שחומם חלוש ויפסד מפני קור ועשו הבונה
באויר . וזהו בשולל הירקות והחלפים לפי שבעם כי הזיוח נחלק
לשלשה חלקים כבד וקל ובינוני . והירקות הקלים והחלושים יותר הם
הקשורים על כן יתבשלו תחלה כי הדבר הקל והחלש והרפה מניע
והירה למחון גדולן כי לפי רוב חולשתן ויתפעל בנקל . ועל כן הנשים
לחולשתן מבעם יניעו והירה למחון גדולם מן הזכרים . ואחרי
הקעט יתבשלו השעורים שהם קלים וחלושים מן החטים ואחרי
כולם החטים שהם כבדים וחזקים ואחרים להתפעל ומפולם העלם
תלוה כי הדוחן שהוא גדול בשני חלקים לרוב חלשתו ורפיונו . וכמו
כן טועלה באילנות שעשה פרי אף על הרוב לא יתבשלו עד אשר התחיל
התירוק לירוק מראש סרעפן וכן כתבלרפשטו כח הצוחים תלוי בחוזק
וכשהחלה היה בראש נדי תהיה בנטיה הקטן ויהיה כחה כפלת עבה
וכשהתחיל לעלות מראש נדי ועלה עליה שיחה האויר ויתגוענו בעלי
חיים ולקטנם ועד גדולם וכל הצוחים ונציאו בזמן ההוא פרח וכלאשר
תסיק לעלות עד קו השוה ועלה עלובה כל שניח ולשלח הלוזלה עד אשר
תגיע לעקודת ראש סרעפן והוא הכלית עליו . הה ויושם התחיל לירוק
והחזור לשלקוטה ואת יחזור כח השלח לאחור ועל כן יתבשלו הפירות
בזמן ההוא כי כבד הנשו הפירות לנטול גדולם וצליחתם ויעדר מהם
כח היונקל ויפסד כח המעכל להאוכל כעשלתו ולהנדיל כחו והמזון
שהיה מתחלה עובר בגדול הפרי נשאר שם שאין עולה ועל כן יבש
הפרי ויתעפש וזהו בשולו כי אז נפסק לחותו ומזונו מן האויר כל זה

האבנים שהוא הסיד הוא קיבוב שיעורו הראשון לרוב הרכבתו מיסוד
העפר ושמישית ויסוד הקויר לאבן עבה שהאבנים הולן כובן מיסוד הקויר
וזה בסבת ההבדל וההפרש שיש קצת אולפות שעבה העפר עבי
עליהם ולזה הם נשקעים טוב שעל האבנים והזולה לו. והולפת
עליון שהיא חזקה ושל הקויר לי נפלן אך הוא מאבני בין האבנים
ובין המלכלוכית. ואבני האבנים שלא ישפו פרחים עד אשר ישחקו פרחים
והנה הנא בזה כאבני בית שלא יולידו הנקבות עד שיוציאו פרחים הן ושל
קצת מלן האולפות שלא ישפו פיות טוב שרפה ועצי חרז ואחלמה וכיוצא
בהם והעשב מפני רוב שומניותם כי מולידי המזון יפלש ויעבור
ויתפרנס השורן ההוא כמו שבארנו על חיים השחטים ומאד שלא יולידו
כי מולידי מ טוב השחטים ההם ישפר ויכלה בפיהם ההם ולא יספיקו
להולידו. וסבת חלוק שבארנו בין קצתם מאכל בולן וקצתם מאכל
החיצון וקצתם הפטרי ולא החיצון הספה בזה כמו שנבאר. ודועה הוא
כי חומר השחטים לא יתלש מהיותו חומר כבד מוקל וכשיבדר החום
על החומר הכבד ועלה החום הקל שבתוכן ויוציאנו לחוץ ויקשה אותו
ויהיה קרוב לפרי מאכל. וכשהיה החום חזק ויבש היה הקליפה קשה
מאד כמו השרשים והשרשים פשוקים ויוצאים בהן. וכשיבדר הקור
על החומר הכבד יהיה בולן פרי מאכל והיה הקליפה דקה כהפטרים
והבוסרים והלפת. והפרש שביניהם כי כשיהיה הקור חלוש יהיה הפרי
כך בהלפת והדומים וכשיהיה הקור חזק יהיה הפרי קשה. וכשיהיה
החומר קל וינבר עליו הקור יהיה הפרי מאכל החלק החיצון והפשוט
יהיה נושען כמו בנשטורת וכיוצא בהן ואם יהיה הקור חזק יהיה קשה
כמו האפרסקים וכשיהיה הקור חלוש יהיה רך וכשיהיה החומר
הקל עם חום יהיה הפרי כלו קליפה ואם יהיה הקור חלוש יהיה
הפרי כלו פועת הודו וכשיהיה חזק מאד יהיה הפרי קשה וכולן
קליפה פועת הפרסי והשפתים וזה החין ינן הפירות לא ואכלנו
על היוב ואחרי קלותה החומר וקלותה להפעל והתבדות החום
החזק עליו הקפא אותן והקשהן והשיבן כולן קליפה ואינן שוקע
אחרי קלותן. והחומר הכבד שנבר עליו הקור הבעם הקור המובתר
והעוב שבו ונבעם בתוך הקליפה לבדה אחוזן ואז הכל פרי שוע

שיש לו נושין ישאר הלוקח חוץ הנושין כי הלוקחי והעוב הוא בהם
ואלה שאין לו נושין יהיה הכח ההוא שאור בשעתו ובקושי יפרע
מנושין כהתפתיס והחבושיס ודומיהס. וחכס אחד כתב וזלל מזון כל
הלוקוח והשלחיס אינן כיאס ואחרבע. סודוקי וכלס שאלו אין הזן הלח סוף הלמת הזן
אותס אלא אינן שום בכלאחד מהס כי יש מהיני הנושה הלח אשר
עלס האוכן עבד שליו והוא כבד. ויש מהס אשר עצס החיס עבד שליו סוף הלמת עצס האוכן עבד שליו
והוא נוזל ושלך ויש מהס אשר עצס האויר עבד שלין והוא קל. ויש והוא נוזל ושלך
אשר עצס האש עבד עליו והוא דק וקל מאד. ויש מהלוקוח והשלחיס
אשר יש תהיו מהס היסודוק ויש אשר יש תהיו כהס. ולכן אס יהיה עבד
של הפרי עצס האוכן ושלך שאו לחוק ועצס החיס ואבעה הפרי בתוך
הוושב וינאול כאחד ויהיה תיוכו נושה הפרי. ואפני כי אין
ואזן אשר אין בו עצס דשן עבוי בעל עצס להוליד את האזון ואבעה
הדשן שאו כי אין באבעה להפריד ואהיבו ולכן הוא האויר בהתפו שכן
אשר יש בלין השוח בתוך השלוק וכן כל אשר יש לו אזן הפירות נושין
וולד אנושינו כי עצס הדשן הוא בעל עצס היולדת שלח הוולד הפרי
והדשן להוליד את הפירות באפתהיו ועבאה להוליד את אזניהס אות
הוא מוכלה הנושין בפרי. ואשר אין לו נושין אהפירות הוא אופני כי סוף סבת
החלק אשר בלח לוחיו ועצס האוכן את הזן את הפרי אס ויצרף אלו וחלק
בדוב כח האויר ושלה לחושלה ופשוט את פטו ויבש בחוס השחס ועלכן
כאשר נבדל ואחנו חלק עצס האוכן ולכן יהיה קלפה לכל אחד מהפירות
אשר אין להס נושין לשחור הדשן היוציא אשר כתבנו ואשר אין אוה
מהפירות לא קלפה ולא נושין יהיה דשנו היוציא אחנו וחוש כ
כשבט ושחו ולכן יולדו עצס ושחו כשוע אותו פלין. והדשן
הזה אשר בשוח והשבטים יוצאים כאילנות אשר יש להס קלפה.
ואלו היה הדשן הזה כלה יהס היו אהס אחרי הפרד אהס פרים
ולא היו אולדים כל שנה ונאס יאחר האויר אוה עשס להפרי ש
האילנות קלפות שליהס נופלים וקלפות אין נופלים וקלפות שליהס
אדוטס וקלפות עגולים ואהס סדוקים. הסבה כזה שיפלו שלי

הלילה מפני העדר החזון ותענו כי הקור כשיתחזק בזמן החורף ויגבר על גפ
הלילות ינבוע החום ונאצר בשרשי החלון מפני ברחו מהכפן וכשיתחזק
החום ההוא ינטפל כשהיין ימשכו השרשים לעצמם לחות הענבים העליונים
לתועלת כדי שלא ישרפם ויתייבש החום הנקבץ שם וכשישוב הלחות אל הענבים
ההם יפלו העלים ההם להעדר החזון ההוא שהיין נחוצים העלים מאחרון.
עד יש סבה אחרת כי בזמן החורף הקור יגבר על החלון ויקצר כחו נשיבותיו סימן כה
והעלותיו ויתקבץ חלקיו ויתדבקם ולא יוכל הלחות אשר בתוכן לעלות כאשר
יעלה בימי הקיץ שהעלותיו רחבים והחום אשר בתוכו רב ויוושך הלחות
ולזה יפלו העלים להעדר הלחות שהיו ויחונם כמו שיפלו שער הראש בסבת
היובש, ואם יאמר המאמר אלו הן הסבות הכלליות בנפול העלין בימי הקור
ואינם סבות נלוות מפני מה מקצתה החלונות עליהם נופלים ומקצתם
אינם נופלין. נאמר אליו אחינם הסבה בזה על שני פנים כי יש מין החלונות
מה שיש בהם שרקיו ושתיו חזק מאד למשוך הלחות מן האויר בטבע ויש סימן חלונים
בשתיו ושרקין מן הרכיון והם חלונים ויוכלו להכיל מן הלחות הרבה
כמו החלון התאר ודומה לו ודי לו כמה שיכאו אליו מן הלחות הזה לקרר
החום הנאצר והנקבץ שם וישאר בו שיזונו שנפיו וימצאו העלין מזון שיזונו
בו וישארו מן הנפילה לרוב שפעת הלחות הזה. ויש מין החלונות שכח השרשים
והשרקים חלוש מאד למשוך הלחויות מן האויר ולא יהיו שתיו ושרקיו רפים
והלונים ומצומך הלחות פולו לקרר החום אשר בשרשים ולא יספיק שיזונו
מן הנשאר הענבים והעלין ולזה יפלו העלין. והסבה השניה היא שהחום סימן וחלק
החלה שיש מין החלונות שחתיו קל ולח ודק ורכה חלקיו ומקצתם שהחומר
שלהם הוא הכך לזה ולזה שהוא לחומר קל הכח המושך אשר בשתיו מפני דקותן וידעו
כשיושכו הלחות אשר בענבים ימשך ויהיה להכשלותו מפני דקותן וידעו
לזועה וישארו הענבים ויפלו העלין להעדר החזון וזה המין לא יתקיים
יותר על האויר. וזה שהוא יודע סהכך הכח המושך אשר בשתיו ושרקיו
מין רב על האויר. וזה שהוא יודע סהכך הכח המושך אשר בשתיו ושרקיו
כשיפול לחזון הלחות אשר בענבים לא ימשכו בקלות לפוקד לחות
אשר בענבים ובסוכם ולא ימשכו כי אם מעט ומעט וישאר הרב בענבים סימן
לחזון ולא יפלו העלין. וזה המין מין החלונות שהקיים מהן רב ונבדל
ראוי על זה מין העריכה לעין וזה שאם יקח אדם חלק בשבת ויחזיק אותה
לשנים חלקים ויעבור החלק האחד בשים זפת וקלף והאחר בשים העבים
כאו סחיעלת הלבושת והדומה להם ושים אותה לשמש תהיה החבית

ההולדה ובמדות נפשם ובעצמות הראש. ועוד הבדל ביניהם בזקן כי הזכר
יש לו זקן מפני שיש קרבות ושכונה בין פיצו ובין הזקן ונידים עולים
ממטה למעלה וממעלה למטה כמו שיש קרבות ושכונה בין הלב והמוח
ובין רחם האשה והשדיים. ושדי האשה הם מאיברי ההולדה שיצטרכו להולד
החלב. אך הזכרים לא יצטרכו לזה ולזה אין בהם תועלת להולדה כמו שאין
לבתי האשה זכר בהולדה וכן כתב אבן רשד. ועל זה שדי הזכר הם קטנים
ודקים אך על צד הפלא נמצא לפעמים לזכרים שדים נפוחים וגדולים
כשדי הנקבות ויותר כאשר נפסל לח וחלק ולשחורים יותר מן הלבנים
כן כתב ארסטו בספר בח׳. וראיתי בעיני זכר אחד מבני אומתינו שהיו
לו שדים כשדי הנקבה. עוד יש הבדל אחר ביניהם כי נקבות מין האדם
זובתם רבה יותר משאר בח׳ לפי רוב הלחות והדם שבהם. עוד יש הבדל
אחר ביניהם כי מין האדם מדבר כטבע ואם הלשון מוסכם הדבור שמ׳
שמתתך האויר ומבדיל הקול באותיות ותיבות הוא טבעי כי יש לו א׳
איברים וכלים מוכנים לזה כי לשונם רחבה ודקה ורכה ונפרדת למטה
מה שאין כן בשאר בח׳ כי לשונם קשה ואם היא רחבה ואינה נפרדת מלבד
מיני עופות מעטים שלשונם נאותה ולדבר כלשון בני אדם ולזה ידברו
בלמוד שמלמדים להם כי לשון רחבה התפשט והתהפך והתכפף מצד
אל צד ואשר כטבעם חרשים הם אלמים ולא יוכלו לדבר הלשון המוסכם כי
אינם שומעים והם לא יסכימו לשון כי לשונם מחוברת למטה ואינה נפרדת
ובין האזנים והלשון יש שתוף גדים ביניהם ובשיהיה האבר האחד עלול
יהיה האחר גם כן. עוד הבדל אחר ביניהם כי רוב ולדות בח׳ כשיצא מבטן
אמם ילכו מידבו כיום ויהיו חזקים מה שאין כן במיני האדם והסבות
בזה רבות ולאד. הסבה אחת היא מפני שנולד ולד מין האדם בצער האם
ובקולי קולות וברחם צר ובצאתו יחלש ויהיו איבריו מרוסקים. והסבה
האחרת בזה כי ראש מין האדם גדול לפי כמות גופו יותר משאר בח׳ ולזה
הולדות לא יוכלו בקטנותם להרים ראשם בכבדות שבו ולרוב לחות מוחו.
והסבה האמיתית היא מפני כי מין האדם הוא רוב הרכבת המזג שלו מיסודות
הקלים שהם האויר והאש ולזה הוא נצב הקומה כמו שביארנו למעל למעלה
והיסודות האלו לרוב קלותם ודקותם אינם חזקים כיסודות הכבדים אשר
בח׳ מורכבים מהם והאות על זה כי נראה השפות העפריים כתרגוגלות

BIBLIOTECA NACIONAL DE MADRID

שהוא יותר קל מכלכה, וכשיטה וכחלוס הם שוים והראייה כי הכלב נוכח
כשהוא שן, וכספר כח נמצא כמקום אחד כי אין החלוס נמצא רק בכח
בעלי חיים, עוד כיון הם הבדל כי רוב כח יש להם זנב לכסות מקום
מוצא החוזיות ולעמוד להם מפני הזבובים והדבורים והאדם אין לו
זנב כי אינו צריך לכסות ולא לעמוד, והסבה החמישית כי האדם יבוהין
ועצבותיו הם כשרי יותר להקל מעשה הטף מלמעלה ולהקל היושרין ועל
כן יש רב כשרו מלמעלה ולזה אין לו זנב כי מה שהיה רחוי לזנב נכנס
לי ריטס וכשבכות, וכבר עלה בדורינו איש אחד שהיה לו זנב כחצי זרת
עד שנודע המקרה, עוד הבדל אחר כיוהם כי כל כח יתרוע להם קרי כחלוס
חוץ מאיין האדם והסבה בזה כי דיוין האדם חזק מאד מכל בעלי חיים,
ויש הבדלים כאיין יותר לפי הבדל המקומות כי כח הנולדים כמקומות
הלחים הם עכס נדול מכל איין ואין יותר משאר המקומות כין כתבין הנדי,
וכאו שיש הבדל נדול כין איין האדם וכין איין שאר כח כן יש הבדל כין איין
ואין כי יש איטס הרבה שהולכים כחבורה מקובצים, אחד כבהמות
הבייתות, ויש איטס שאין הולכים כחבורה והם רוב החיות שהם
מזכריות, וכלל כל כח שורטס הולכים יחידים ושאינם דורסים
הולכים כחבורה והטעם בזה כי מזון הדורסים אינו מצוי כל כך כאו
מזון שאינם דורסים שהם עשבים שכשדה וכגנות וימצאו
כולם כי מפקס ולא יכאו זה עם זה ולא יתקוטטו ולא יזיקו זה לזה
ליוכמזיקות מזונם, אכל כמזון המוצא שלא יפסיק לרוב כח יגרום
קטטה ומלחמה כיטהם אם ולבו כחבורה, וכן מאד הפילוסוף כספר
בעלי חיים כי כשהמזון יפסיק להם הם מזכריות ושובו כיתיות, וזה נראה כמצוי
כי מזון כח רב להם ולזה יתכברו יחד והן כשנן כייתיות, ובטעם
מאד ונהלמים כי איטס הרבה לא יולדו כי אם ולד אחד או שנים כפוס
ופרוש וכאין וקשתה יולדו הרבה ולשון כתהלל ושכן ומרנכת ועכבר,
והטעם בזה כי כח קשטס יפסיק מותר המזון כמעט עד כי אין הוא
והנשאר מיונן יעבר כזרע אכל השטת הנדולים יצאו כן מותר
המזון לנדל עכס הרבה והמעט נשאר כזרע, אך איין החזיר יולד
כיטס רבים לשפעת הזרע ולטוב הלחות שבו ולטוב חמימו ומחם כן
כתב מרסמו כספר כח אך מכן ואר כתב כי מחג כח המולד ולדיס

מיהו לח כיון שיש להם שיעור למעלה והגיעו לאותו שיעור הוה מעלה גיה
ואין לו שיעור גדולות למעלה אין לוקין שיש לו בתקופה השיעור למעלה
החנכים שהם גדולות ומלאות ועדיין יש לו חשוון וכסלו והחודש ירד לשם
ויש מכין שמחליף קינים כחו הכלי והגיל לעשרקנתם וזה בסכרת יוכ
ובשוקם ויש מכין שהם חשלי גיה ויש שאינם והמעם כזה כיון שאותם המעלה
גיה אין להם שיעור למעלה ולא יכלו לעמוד כל המאכל כפעם אחת והלשמוטה
לא תוכל לקבל שלם עד שיעמוד אותו כשם שנת ולאותה הסכה יש לשון שנ
כיפים הכרם העליון שורד שם כפעם הראשונה והכרם התחתון שלקח
אותו כשנאמן כפעם שניה אך אין השקן והחרנבת מעלה גיה ויש להם
שיעור למעלה אכל הם קטנות וחלושות ויש מכין שאולדים כיפים
שלמים כשפחת ויש שאינם אולדים שלמים אך יבלו אחר
לידתם כדגים ורבי הקליפה. וכל כך כאכלם ישתו המלהעלת התחתון ולא
העליון תלבד חיה אחת שמלקת ביאור מצרים וקוראים לה העיכים
המלקת והנוצרים קוראים אותה הינשוף וחושבת כל כך שהלקת והיא
מניעה המלהעלת העליון ולא התחתון הכך שאר כך ואומרים עליה שאין
לה נקב התחתון כיציאה ואוכלת כפעם אחת שיספיק לה לזמן מרובה
ואחר כן יכנסו זבובים ויתישים לתוכה כיה ויתפרנסו מחלאות אותו המזון
והיא הינשוף כה והפתח כיה כדי שיכנסו להתוכה. ויש כך שהם מהנועדים
לחמם עפה ולהשיב החום העכשו ולחזק אותו כמו השועלים והשפנים
והלשקיונל ודומיהם. ואכן השד כתב כי חזב כך ימלהר התנושה
ורב העולם הוא מחשש לחות והמלחר התנושה ומעשה העולם מחזב
קנ ולא. עוד הכלל כין כך כי רוב כך הזכרים מטחים לאבני התולדה
כנקבות והזרע שלהם הוא גותן הלחה כחיזור העקבה. וקלקלם כמו
כך לא מנולדים הנקבות ישחו לאיבריהם כזכרים לקבלזרעם והזכר
לחולשתו לא יוכל לעשות לבד שלם ויתקשרו ויתחברו יחון לריך ועם
כל זה לא יולדו כאם כך כלתי שלם כי יצאו מהם התולעים כן כתוב
כספר בעל חיים טומחר שן ואין הדומה כי כח היוצרי לינן בזרע
הזכר ההוא לתך יוצא כשניהם בשוה. ויש כך שהם שלמים ואין בהם

סיף אבל שהם הם תרות מאיר
ולא יובלו לטחתן האוכל היטב והמל
יש לו שיעור למעלה אבל הם קטנים
וחלושים

והשאר יש להם דם, וכתב לחזק זאת כי כיון שיש להם דם הם חמים ולחים
ואין להם דם הם קרים ויבשים. וכתב הפילוסוף כי אז שאין להם
דם תשכיל יותר וכעלי החבולה כי להוסיף זכה ויקה כמו שאמרנו
שסכה כל האיש חפני כי היה שכלב הולך ונקי ויקופשוט. אך
אלו כיון שאפשר הם החכמים יותר מאחרים שיש להם דם. וכל
כיון הם ומעשים רעל היחש חפני כי הנה חזק וחס משאר הדגים לכל
החלה
חין הפיל שהוא מגיע בעלי השחלה. וכל כיון יש חוח כעשותם
החלוקים לבעלי חין המריה כי חין חוח כעשותיו ועוד הם קשים מאד
ואפילו יכה חדם ומעצם מחד על עשהו. ולא מהן מה שהפיל כפעמים יפול
מעי. וכללות כיון חין עצם כלבותם ומלבד חין הסוס וחין לחד מהן
השוריים שיש בהם עצם כלב לחוב נגיעל נפש וצריך חוזק הלב כמו
שאר האכריים שצריכים עצמות לחזק. ויש כיון שיש להם שעות בשיש
כשעורת החזיר כתוך המלחעת והוא חין האינכתי. ויש קצת כיון שהלב
קשה כמו כיון כאין הינש ובעלי הינש לבם יך. ויש כיון כעוך בגדול
ובלב נ׳ חללים ושהן כעוך קטן יש כו׳ חללים כ׳. ויש כיון שלבם בגדול והם
תרדים וכיון שלבם טיפוני והוא כעלנבורה ומכתלאו החרדים הוא
לחושע חוס הלב חשר לח יוכל למלאת חללו כי חוס חושע כעוך גדול
החוס חושע כמו אם קטנה בכי הגדול לא החוס. ואלו שיש להם לב
גדול הקטן ארוכה וחללים וחתוכים ועכבריים וכולא בהם שיש להם
פחד וחרדה. וקצת מכיון לא יש חוס ואוזן וכן כתב ארסטו כעכבר
וקצת כיון שאין להם חזרה כלל כדלפין. ויש שיש להם חזרה כחוב טוב
וחין השלו וחזרה. ויש שיש להם החזרה כבשן וקצת אלה שיש להן
חזרה כלאזן, ונראי ואילו אומרים שלהם שהחזרה היא כאליה שלהם.
ורוב השטה הדורסים אין להם חזרה כלל ולזה שאלהם לבנה כי החזרה
שבעת החוכל כבשן. וכל כיון בעלי מיבש יש להם כליות ויקוה
ולזה הם משתיים שהן אבל השטה אין להם כליות ויקוה ולזה
אינם מוציאים שהן. ולא לחיתי הדגים נפן. ויש הכדלבין כיון בעלי
קרום כי קצתם הקרום מוחלק לחזק לעשות להם ולעגל כשורים.
ויש שקרומן היו מוחלק לפחה לפחם כשור הכר ולא יוכל להשבר כמו
ולזה נתן העכבר לאלו שיש לבעלי הם רכים ויחגע הולך

מין הסוס הסוס יחלוץ אחד העקבה ולא כפעם אחת לפעמים
ביום אחד או בשני ימים ושרבימו מיני קשה כשרבים
הכר והעקבה אחר עשורה לא התחבר עם הזכר בסבה אחרת שרבים
הזכר ואחרים כתבו בספר העשר שעשה אחר כי מין הסוס יש לו בחירה
בעשר הזכרונות כשזוכר העקבה השנית יתאוה לחבור אך בני
שלשים מיני סוסים מין להם רק בחירה מפעמים שעלין מיני מהתאוה רק
להעמיד המין בעבור כשהשלים קשלהן לא יתאוה עוד והמין הזה
הוא שמוך בחרה יותר מכלבים ומיני ישן שיהה מוכה ליבוב חוטו
ומיני בקר שלהמון וכתב אדסמו בספר בני כי כעם אחת הביאו אלף
סוסים אחד עם אחרון וכסו כעם שלש יחה אחראחרון ולא עלה שליה
ואחר כן הסיעו החסוה מעלפניו והכיר אחראחרון ושלה להר נבוה
והפיל אחראשראחרון ההוא וחבור הסוסים להשחיט הוא קודם
הזמן הקצוב להם בדוב פרנסתם והוא מהחכרין שהי שעם או שלש
וחשלש עד עשרים יהיו הולידות מובחים וחזקים והזכרי התבר עד לי
שנה והעקבה עד חוב ויחי הזכר לבי שעם ויש אומרים כי בימים
הקדומים היה הזכר חי עשרה ומהבימים עבדים לשחתות אחרון אחרון
אם ימלט זכים יעבור אותם כראשון ואומרי שעלו כי שיעור מהלבעם
לעשות הקבוקות הכף שהר בני והמין הזה הוא מזון בקרוב להתשלח
כמין הכלב ומכיר אחראבעליו מהלחמה. והסוסים יקרו להם חלים
כאן שיקרו לפרים ויותר ויותם כי יפלו צפרט הסוסי ויתחדשו ולפעמים
כלאוכל התעב נפשם ולא יוכלו לאכול ואם יקיזו אותם יתרפאו.
ויקרה להם מצוק העדים וקבצן ארם וחולי אחר החיך ושיהיו חמה,
ויקרה להם שנעשן ואות שלזה כי אזניהם כתפוחת אלשיר הצחר ולפה
החולי מין הסוסה. ויקרה להם גם כן חולי החלוה ולא יוכלו להשתין,
ושיכתבלו מהשתן יזיק מאד לסוסים ויותר מזיק לנקבה אם היא מי
משכרת ואם כן שם קטן מאד שיעשו כאנוז שדומה לציר ושיכתבו
יזיק לו כלא ופתחה וכן לפרים. וסוסי משכרת אם הניח ביומן כי
כמה מיני הסוסי. וסוס מהשעיבשתו בחיים ואין לו תורה נפרדת
ומכרת כשאר בני אדם שמדברים בהחוך עדים היוצאים מן הכבד. וסוס
אחד הלבן שעל נקבות בחוק ואם הנקבה התחבר עם סוס אחר הראשון
יקח

הקלטה החיצונה לקור האויר ופעמיים ההקשה בפעם. ואין נועלים בידי הרוח בכל מיני
השפות רק בהקלטין הוו כתרגום ליונים ואוזיים והכאונש והפרדין. ובידי הרוח לא
יצא יוהם לחפרוח בהתחבר הזכר עם הנקבה כשם שהבידים בתוניה הוו שביחרין לתעלה.
וכן כתוב בספר כח. ואין בידי רוח מלבד בחין השפות כלבד כי בחין החנב ישבו עכברו
זה בחוי שכתב הפי לוסוף בספר כח שהוא אחת שנעלה בביהה חנב לחת קעה נקבה בלא
זכר ולחר שהנעילה עולה השביעית וכתוב בספר כח בתוליון כי אחר ההחבר
ההרעלת לזכר אחד והזריע יוצאתן חבור בידים ונהפך אחר נהחבירה לזכר אחר
כשם שהבידים עשיין אדוחים ולא נשלמו וחלמון הביצה הוא תעכבה הזכר
השני כחו שנמשה כלה תלחתן חבור השני חפש שלא נשלמה כלה מן החבור הראשון
ויהיה החפרוח דומה לשני. וכשתשכב ההרעלת על ביצי הקין יכקש אחר
והר יוחלן החורף כי חוסף הזמן ישוי לה. והרעלים יפסידו הבידים. ואם ההרעלת
לא תשכב על ביצי החלה והחוחת. וכשהחבר הנקבה עם הזכר התנועעה זכב שם
סיוור הנוצה ופשוים יהיו שנחרעוחו בהבן. ואחר הולידת הנקבות בידיהן יעשק
ההרעל הזכר והנקבה עם כן ונראה כי יוכיח הנאהה שעשלוה יוצשר הלידה הקרוב
הנקבה והזכר וכיר כקולה ונהנה בהנאהה. ויש בודים כי הפרידין בהחבירה יש לה
ריח רע. ונקבות היונים והזכרים ומשקין זה לחה קודם החבור והזכר הזקן לא יוכל
להחבר רקבמשיקה לנשך ואחר כן ידלק של הנקבה ולא ישלים כמעלתו ולא יוליח זרע
ואותן החבור יצאו בידים כלתי שלמים והם כמדת הרוח. וכשתשכב ההרעלת
על בידי הלידת בידים כי עתידה ילדתי. והרעלות נראות לעין כי כשתי עשרה
ההפרו הבידים מלמעלה כדי שיהחממו כלן ולא יהקרירו החלקים התחתונים
סמוך לקרקע. ואחר שתשכב ההרעלת על בידיה ג' ימים יצאו אותותיה לעין כי כשתי עשרה
החפרוחים בהם. וכשתתחילנה נעלים יצאו החותיה אחר יום היומים ובקרוב אחר
חמשה ימים וכשתה ההולידה שבעה הימים שהוא החלמון לנגד החל כחלקים אשר
יתחיל להבקע ויראה כחלבון מפתיים והוא הלב. ויצאו משם שני נידים ואם יבקע
האחד הטהה ה' ימים קודם השלמות יצאתן יצאתן חמשה ושנים ובקעו על אחרונה.
והוא מון בחיך הקלטה דרך שהוא עבירה החלה ואומרים חמונו ואשרי
מצאן ואחר כל אחזונו אז מתחיל להבקע הקלטה כפי ועולה לחון וקודם השלמת זמן
יציאת החפרוח יצאתו עיניו נפתחים ונעלים. והוא חשיעי פנים. ופעם אחת שבה
הרעלת אחת על הבידים כלתי שלמים והם כמדת הרוח. וכשתשכב ההרעלת
לעיל כל הבידים מלמעלה ואחד שנצאו כ' תאומים. וכוכ העופות הגדולים
ניעים וולדים כ' כיצים כתורים וכוכלת כהן ולפעמים כ'. וכוכ העופות הקטנים

ACADEMIA MATRITENSIS

28

ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך׃ ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה׃ ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה׃ וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרן׃ ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען׃ ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ׃ וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנרא אליו׃ ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי קדם ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה׃ ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה׃ ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ׃ ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את׃ והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו׃ אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגלליך׃ ויהי כבוא אברם מצרימה וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד׃ וירא אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה׃ ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנת ואגמלים׃ ויגע יהוה את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃ ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך הוא׃ למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך׃ ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו וכל אשר לו׃ ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה׃ ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃ וילך לנסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי׃ למקום אשר עשה שם מזבח בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה׃ וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים׃ ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו׃ ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז ישב בארץ׃ ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו׃ הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה׃ וישא לוט את עיניו וירא את כל כבר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צוער׃ ויבחר לו לוט את כל כבר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו׃ אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הכבר ויאהל עד סדם׃ ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד׃ ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה׃ כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם׃ ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה׃ קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה׃ ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה׃

כתפיהם ושתי הזרועות שעל יחבלונה"ן שהן הדעת · והוא קל ומהיר התנועה יותר
והכלה הדעת כי כשהשהוא צד שהוא הדעת ויבריחו מפנין ידוע לחריהם עד
ההוא מהירות גדולה ויעלה כתאוס כאן ואין לו תירה וכשהוא ישן ישתעקלן
שפי שהוא מהנשש כחזקה · ויש אין אחד מן הדעת שהוא נעל כיוצ אחד · וכתב
בספר כלי כי רוח העבר הדע וזה אינו נראה והוא כאשר תסופר · ויש מן הדעת
שלא תלך הנקבה אלא אחר שנתחרש באוזה כאחד היום ומקדתם מתעלים כשהם
עלהעזים ומקדתם על העשבים וכשהכיצים שחדים על האויר ולא יונתו כתקוס
אחד ויבש יפסדו כלם · וחיי הדעת אחוכים יותר משאר כל · ואומרים על הילפי
שהוא חי קל שנה ונמוזה כן כי כראה זנבו לפניהן · ויש מין אחד גדול מאחד
ואינו מולידי כי אם אחת אחוכה ומפני גדלה כמוהתו כי זרעו יצא לגדול
שפי · ויש דבאחד שנקרא מחזיק הספינה שיש לו כח ונשבע לעצר
כעבירה עליו ועשיה רעלה מכשיו לאהבה ולשנאה · וכתב אחן רזד בספר
השחים והשלם כי יש דבאחד כשילך כאצדה ויחזיק הציד כידו ?
האצדה שיכאלן כלכחוהין כאו הוא חולה בחולי הפרידי וכשישח ה
האצדה וישלכנה מידו יחזור לבריאותו מיד ויתחזקו כל כחוהיו
ונקרא הדע הזה ארעד על שם שמרעיד השק · שדיש דבאחד כ
כשיהיה בידאדם אחד מיד יתחוה שתשבל ויתקשה ונראה כי אוהם
סתלוה בדעת אל · ויש מקדתדעת שנוצרים בעצים החם ואחר
ישהינו שם לצורת התולעים ואחר כן יצאו מכאן אחם ועשיה דעת ·
כעצין זה כתולעת החשי כי ימהחלה יהיו עצים ואחר כן לפרוחי
התולעים קטנים ועשו מלאכת החשי ויכפו עצמם בתוך החשי
ואחר כן שהינו לצורת אחם · ומרעונה מרינה אוכלת ויש לה כח נגול
בפיה ובשיניה ואם תקח אבן השבור אותה בפיה בחוזק גדול כחלקים
קטנים והיא שעה שלכפי היום לא כאמצע · הצפרדע והיא הנקראת
אחה שעקת בקול גדול ויותר כלילות ובשעת החבור ואם ישימו אור
הגר סמוך להם מיד ישתוקו כלם ולשונם נופלת בתוך חלל הפה
ויושם ינא הקול ואם יאחו ויכיעו לאבן מרעלית הנקראת מיקלי
מיד יוציא לחוץ העין ואינם צועקים כי אם כיום וכוב מיני דגים
לא יקרה להם כי אם מועט ואין נכרת להם השינה לפי שאין להם
עפעפים שיסגרו כאו שאר כל ואין להם ראותחד כי יש להם

ויתחלף בשיורי ל"ת ואי בשיורי ל"ת שמעתין בחול אחד שלא יראה כלל.
ומיהו לפי שיתחברו ויש בהן ז' חדשים ואפשר בלעיס מהפוחיה והולכים
אחריה זמן רב כי היכי דלא לחוש לתוספת יום ואי משלויש הדעת
אי יודה הדעת מן הכיסים היינו כאן ואי יודה האפרוחים מהיכן
ובתוך הביצה יש שם לחות שהוא מזון האפרוחים אך הלחות ההוא לבוש
ובשעת המזון היינו החלמון ויש להם עבור שיוכלו
מזונם. ויש מהן אחד מזן הדגים שהוא מושלה בריה והוא נקרא באוש.
ומהן לחד נפקא מן שנקרא משקרונים והמעשה כי מהן לעולם החיטים שיעשה
כי אם חשעות וקעזות ולא יוכלו לעמוד העולם כלל היעב אך שהוא החיטים
יש להם שיעשה חדות. ויש מהן אחד כשבלעדבאחר אם יבקעו אדם כריסן
הדג כלשהן יתלא הבלועבלו הוא נתבשל שהי כשהיס לרוב עבולו
וחומו כאשונו וזה המין קלסתו קשה מאד ואחת הקלסה כשר מראהו
כשורת בוכס ושלא כחוז אחד. ואומרי כי מהן הקינק יהחדש לעשה
צקודו כשר נשרין וכלחויט הדגים שיש להם שיעשה הם חזות מאד
ולא יוכלו לעמוד העולם להם עוחיות ושלם ויציאו מוהרי יפחתם
ואינה מבושלת ויושבלת ואחה הם נבדלים
מאחר לשאר עבשלהן המין החדש ויצדדהן כתב מרפעון בספר
השחט האדם ולדהו

הכתב הזה שהוא לפי דעתו חזר לעולם עד שיהיה ראוי להקבל שורת
שכר אם יחפוץ לו חדש כלומר פעל לשכר שהוא זרע הזכר לפי דעתו
ונם הוא לא השוש סכתה הכתב חזר זרע הזכר עד שיהיה ראוי להתעבר
שכר אם יחפוץ לו חדש החזה ראוי לקבלה ואינו עובר בדם החזה בדם
שבידוהה שהוא חוזר לעולם חזה העשה יחם ההולדה לשחש כי הוא מהן
החוזר עם שחר הנשלים בהיעתם ואורם והשחשים מחוסיהם מחוש
ומקור ועשה יחסו אל האדם ידוע כי לא יולד אדם עד שיתחברו זכר ונקבה
מחלין חבור הציור להולדה והחברים שאך אחד בחיותם ושהיו מקריה
בלי ספק ושלמן כתב מרפעון כי אי אפשר ליחם הולדת מין האדם מהחבדו
האיד בלי הפסק אל האדם לבדו ואפני שהולדת שקפ לעופות היא מקריה
והוא בחיותם להתזדעו כנקבה מולדת והדבר המקרי לא יהיה עולם

מיתר שלמי חגיגה ומבלרתי ומיעוטי הוא סבה שיעלה הכל אליו ויוחס המיוחס
ההולדה. והראיה לזה עניינו כי דם החטאת הוא החיתר וזרע הזכר הוא מוהן העזרה
משלשה פעמים החלד מובדלי הרוח שלא יצא מהם אפילו רוח מכני שלא יהיה הזכר
בן שהיה. והאחר מובדלי הדעת שלא יהיה מהם דעת עד שיעלה הזכר
זרעו על הסם כאלו שוכבין לתעלה. והאחר כי בשעתיים התעכבר הנשמה
מעכירה בלא חבור זכר ואחר כך הנקבות חולות ואין לה שורה ולא מובדלי
שלא יהיה הזכר שורה שוכב בחיתר הנשמה. וכתב חכם אחד מהולדיין והוא
הלמיד וחשוב כי זרע הזכר המצייר מיניו מהעריב כלל בחיתר והוא כאלו
הדבר המוקפיל החלב שיוהין שורה הנביעה ואינן מהעריב כלל עם הנבעה
אלך יוצא עם הקוש. והפיעוף כתב בם כן בספרו שעיין היה
והנקבה ונהנתשלך וחיתר וכאלו שיקיה בחלב מוקפל. עוד כתב בשער
ג' וכשיוחזק הדבר היוצא מהן הנקבה תוכח זרע הזכר יקיה לן הוה שיקיה
לחלב שיהקפלן ויקפיל בכח החשמיד כי יקפיל אותה עם כן יעשה זרע
הזכר עם הזיבה כי עבעב חלב ודם זיבה הולן אחד בעצמו. ואחלף ונתלקו
בזה הדעת לבן ושד וכן סיט כאלו שנאמר לתועלה. ויש מחכמי הרפואות
חולקין עליו ואומרים כי הבשר והדברים האלומים הן יון הדם ועל
כן אם יכרתו ושד יחלוף והשיר והעצמות הם מזרע הזכר ועל כן לא
יחליט אלך שיהקבלן שם לשחה לחתיכות וידבקו וידבק שני החלקים יחד.
ויש מחכמים שאומרים ואבן זוהר מכללם כי מעשה הנשים יחד והיה חיתר
הולד והדם שכרחם הוא מזונו ולזה כשיפסק ערך נדתה לא תוכל להתעבר
כי לא תוכלת מזון לולד ואעפ שהחיתר לא נעשה כעצם ההוא כי עדיין היא
מזרעת כאלו המים מהולים בדם ושד ואינה מחרת כי הדם הוא המזון
כי מחה שהתעבר לא יצא מחלטה הדם כי כשאר שם למזון התעבר. ונם
יוצא מעשה דרך בנדים לנשים ויתבשל שם ויעשה חלב כאלו מזון היונק
מחר ויצחקו מכאן מחר. ואבן שד חולק על זה הדעת ואומרו שאם
יהיה כן אי אפשר לעקרה שתתעבר כלל הולדת זרעה והוא נסה פעם אחת
ונאמר לנשים ואומרו כי למשמים הן מהתעברות בלא תענוג ובלא הולדת
הזרעבי התענוג הוא כפיתוח הזרע אם כן זה הדעת בעל והכריעב כי שניהם
מרסנו גם מרסנו כהכזה השעם בספרו כח. ובזרע הזכר שלקו החכמים
לדעת מרסנו ושלקתם אומרים כי הוא כאלו הפרש החשמיד מהתעבה
שניהן

16

או בתשיעי יהיה לך הנולד בחדש השמיני לא יחיה והסבה בזה לחדוש קצתן
החכמים כי הוא מפני חולשת העובר שהתחיל להתגועע בחדש השביעי
ובחדש ההוא מרחשו ועד סוף הוא מהתגוששות הימיד ובשיגיע לחדש השמיני הוא
שיל ויגיע מפני התגועה ההיא ואם יצא יחלש וימות ועל כן צריך לגדוח שם.
וקצתם חולקים כי הסבה הוא מפני זה כי השבעה כוכבים המשיחים הנקראי
הנקראים כוכבי לכת בחדש השמיני יהיה מולדים שהוא כוכב ירח מושל על ל אנגי.
העובר. וקצתם חולקים כי כאין החדש יש לזה שהיה מוכנים ליציאת
העובר והם השביעי והתשיעי ואם יולד בחדש השביעי הרי הוא מחופר
זמן משני הזמנים. ואם יצא בחדש השביעי ויחיה הנה ידוע כי הוא מן
הזמן הקודם. ואם יצא בתשיעי הרי הוא מן הזמן האחרון אלך אם יצא בשמיני
אחר עבור החדש השביעי אינו מן הזמן הקודם והנה הוא מחופר מן החדש התשיעי
ואם יצא בשמיני הרי הוא מחופר זמן לא יוכל להחיות אלך אם נשלם בקצתו כ
ובצפרנין. יכול להחיות כי ידוע שזמנו הוא מן החדש השביעי ומתחיל מפני תצה
סבה כוון למעשים. ומהחרון הולדות לשלושת עד החדש העשירי. ופתח
הפילוסוף בספר בית אשר וולדו בשביעי. ולדו בתחלת החדש והם חלוקים
ולמה יכרכו אותם בפרוד לחומם. ולמעשים בדרך חדוש. היו הנולדים
בחדש השמיני בחלק אחד בארץ מצרים לעשר השים שם חיות וחכמות רב
ובקיאות בטבעות הולדות והוא על דעת הפלא. ומעשים ידועות לחומדות הנשים
כאשר ידועות הולדות בני אדם הנה נתחממו או מפני חולשת העובר
בשני. אויר הן בסבה לחרוך חמם הלחות שלהם כי היו בני חדשים.
והוכ הנשים כואבות בחדש השמיני ונחתך ראייה לדעת החומדים כי הולדות
תלשים בחדש ההוא מפני שהם יצטרפו ויעמדו הן התגועה שהתגוששו כ
בשביעי ולמה הן כואבות בשמיני מפני כובד העובר שהיו מתגוששים. ועל
הכוב לא הולד נקבה אחרת ומהן החדש כי אם ולד אחד ומעשים שהם כמצרים.
ומעשים שלשה חומרבעה ולא הולד בעבוקת כי אם חמשה הן שבעה וכבר
נמצאה באשה אחת שילדה עשרים בנים חמשה חמשה בבטן אחת וחיו רובם.
וכפי ההמון מטרפס בדומיון זה כי בשור אחת שחת לולדי. ולדה אשה אחת
ע בנים אחד ונקראים חמורים שלשים שהין החזיר על הכוב חולד בנים
רבים. ויש מהחכמים שאומרים כי מחפור אחד ולדו חמשה כי הין כאין ה
החדש כין כאין שהוא ולדו בנים רבים מחפור אחד. ואומרו כתב כי חשע

[illegible]

חבורים הם והביא ראייה ממין האדם כי אשה אחת זנתה תחת בעלה
וילדה תאומים האחד דומה לבעלה והאחר היה דומה לנואף נראה כי
משני חבורים היו. ונם קרה לאשה אחת שנתעברה מתאומים ואחר כן
נתעברה מן השלישי והמליטה התאומים ביחד ובסוף ה' חדשים המליטה סא ט
השלישי ומיד מת. ונם כן קרה לאשה שילדה כן בחדש השביעי ובחדש
התשיעי כי נמלאו ימי עת ההולדה ילדה תאומים האחד חי והאחר מת.
ופעמים תלד האשה ולד בשני ראשים ושני גופים עד הטבור. ומשם
ולמטה יתערבו שניהם ויהיו גוף אחד וזה ראינו בעינינו בעיר הזאת.
ונראה כי נחסר החמר ההוא ולא היה בו שיעור תאומים שלמים או הכח
המצייר נחלש ולא השלים פעולתו. וכן העיד עלי כפי רושו למלאכה
קטנה שראה אותו. עוד הביא כי ראה ולד בלא ידים ורגלים וראה טמטום
ואנדרוגינוס וראה אשה אחת שנולד במקום נקבותה דבר קשה כצור
ואבן ארוך ורחב כשיעור אצבע עד שנמנעה ממשכב אדם וצותה
שיחתוך אותו ולא יכול. וראה ולד שנולד בזקן והיה לו שער בבית
הערוה ובשחי. ואבן סיני כתב בספרו כי בארץ ישמעאל ילדה אשה אחת
שתי בנות תאומות ונפן נבדל בראש וידים ורגלים אך הן מתחברות
מעט במתניהם מן הצד ובשהגדילו בקשה אחת מהן להנשא לבעל וז
והאחרת אינה רוצה להנשא ולא שתנשא חברתה מפני בשת גלוי ערותה
והלכו שתיהן אל השופט והושיבן שתיהן יחד ואמר לאחת מהן קומי
משם וקמה בעצלה גדולה ואחותה לא זזה משם ואחרי כן הושיבן ואמר
לאחותה הרוצה להנשא קומי וקמה בזריזות גדול והניעה אחותה עמה
בעל כרחה והשיאה ואמר זאת עיקר ואחותה טפלה לה ומתה אחותה
מפני כעסה ובשתה ולימים מועטים מתה אחותה מפני סרחון הנבלה.
ואמרים קצת החכמים כי השבר נזון בבטן אמו מדם הנדות. ואבן זוהר
ימאן זה שאלו היה נזון ממנו לא יחיה כלל. ואמנם יזון השבר מדם
משובח ודם הנדה האמתי ישתקע בתוך ולזה יארע להם שתמעט תאותם
ויתאוו לדברים הרעים כפחמים ומיני העפר ויהיו עצלות. ובשבילה דם
הנפסד ההוא הנבקע ברחם יארע לולדות חולי אחד שלא ינצל אדם ממנו
והוא חולי האבעבועות ושחין שימלא כל גופו מהם כי כמו שאם תתמיד
עמידת שאור בכלי זכוכית אעפי שהוא קשה לבלוע והשים בכלי ההוא

[illegible] 1748 [illegible]

הוא לעשה שאין זה ראוי להיות הכלל הזה מפני שאי אפשר בין
לעולם הפסד יתרבה בכל חזון השכר כמה וכמה הוא חשוב וכשיעלה
האם וחזון השכר העומד לעתיד לבא יתרבה ויתרחק מן עד שיתחזקו
אבדין ויוסיף לה ואחיותיה והעבשים ויסירו ההפסד וילמוד מעשה
השכר ומעשה שחין ועשה שחין בכשבושת ולא יצא לעולם אחר קדחת ומעשה
ויעשה שהיה רואה בעל כרחם כשהם עושים להסיר את החחיה מהחלב
לאמיצאו אותה אלא כיעשה רכה והיושרת בן יעשה העכע כשיבור הנפ
הנפסד מן העוב. ושם נשים שחפלות ואת העבדות יחד בזמן אחד כש
כשאחד יצא מן האם מוקדם האחר ובאשר יתחבר האדם עם הנקבה
בחדש השמיני לן יצא השכר תלוכלך אלא לאחות ידקות ולפעמים
יצא תלוכלך מאחדות האחכל. והנשים היולדות לאכול אלא בשר
עבדים ואולדות בעלי חכלי צפרים. ושם נשים שאוכלות ביין בעבדין.
והזיבה הפסק אחר אחד שנה עד הדוב וכשאים לא הפסק עד ג שנה.
וכבר ילדו נשים בניות חמישים אך לאחר כן לא יאצא. ואנשים אולדים
עד הדוב עד ששים שנה וקצתם עד שבעים ונראה כבר שהולדו לשבעים.
וכשאים ואותה נראה כי לא זכו להולדו זכר ונקבה כהתחברם וכשנפרדו
זה אחה כל אחד הולדו. והסבה כי לא היה אזנם ראוי ונאות לגולדה כי יהיו
שיהיה שבעלאחד חשניהם צוחה לאכרו שלהן הזכרים אחיב והנקבות קרות
ואולי היה אחלה אחנם ואבעש קדוב להיות שניהם שוים ושלהן לא הולדו.
ופעם יחלש הזכר כהולאת ירעש יקל עליו והשגב וזה יהיה לפי שפעהא
האוחרי ההוא הזרע כי כשיפעיקל עליו ואם אין כן שפעיב ויוציאנו
כהסרח אין יחלש. וכשאים ואותה שיולאת הזכר שפעיב כשהיא העבור
ולא יוכל האם לקבל כלו והבלעב כהן אקצתו והפלוע קצתו ולזה אין
הנשים. פולות לשער ולדקדק שהעבדין כי כשאים ואותה שלהן
הזרע והתעבירה. ופעמים יפול הזרע באויר האם אין האם המשוך אותו
בכח החושבת אשר בה וכרוח כאן שחושבים הטבריים והבה הלוכי.
ושלהן לא יוציאו אולי אבלי הם הנשים כשהחשגל כי ערי אותה הם
כמשוך הזרע. ובשהעבור יעלה אין החומר ההוא מאין השכר אף
לאבעבועה גדולה כאן שהעלה לאבעבועה אין הבדק שאשלכין אותה להך
ורבה ותחתי ואותה הלאבעבועה גדולה ועשו מעשו כאשר ובלה השכר

ב

והיא נעשית לשיעור העובר והיא עקרת שלש. והעובר הגדול התלה כעובר הוא הלב שהוא
יסוד הנפש והתלתן והוא החכמה הרמשי והנפשי ואחרי הלב יהיה עוצר החשש שהוא שם
התלת הנפש ובו שורש חושת החושים שהיוקור שלהם הוא החוש אך לימין כלבך יסוד
והתלה בנפש טוב הלב. והריח שלזה כי הלב לא יוכל לקבל שום חבורה ושום עוק
כמו שאר האופרים והרשש יקבל עוק וחבורה. וכספר אבן פיטו הנשמה בתוך כי הלב
עבית התלה ואחרין הכבד ואחריין החוח ואחרין האצטומאכא אך האצטומאכא נשלוק
הוייתה בערס נשלמו הוייתה הלב והכבד והחוח כעובר שהן ינזונותם רחמנה. והזרע

סע שהיה הריר

בתחלת יתן החשש הוא עבה ולבן ואחר יתרון מועט יזדכך כלים והסבה כזה ושפי החוסר
ויוב החויר שיש כן שהוא מעבה ומלבין לחותן והוא כמו הקצף שעל פני הלים שהוא
לבן משני החויר העקבין שם ומחזרן לא יתערב שיהן ולים וישעשע שעהם יחד יתעבו
שעהם ויתלבנו ואחר כן בצאת החוסר והחויר מהן היריע ישאר ירקון ועל כלים ומראהו
כמראה חלים. ושמלא חוסר החשש שמעבה ויוצב התבשיל נם מי החנפ החלוח יעבה לוהב חוסר
השיעש ומלבין לוהם. ופעמים יקיה לעשים שתלד חיות הדם כאם שלה ונוקרת בפי
לרסען וזה בספרת שלה העולה הזכר יריע שהוא סוהן הלורה והוא כמו בעלי יוח.
ופעם אחת קריה לאשה לוחת שנודרה באם שלה חיות הדם וחשבה שהוא מעוברת ולא
ועברה כעונה כאשה מעוברת והנפח החלך ונדל ושוזרה כן בב שנפלאל ואחרין חלבה
בחול שלשול דם ינעורין והפלה לוהה חיה ויות דקות ונתרפאת מחולי זה.
וכן ראינו בעיה לאחת שה יתה שכנתינו שחלבה ויחולי זה לו שעם אוי והר ואחה מחולי הלי

הוא רפתי.

וחולי הפועת וחולי הנקרא מהיקלי. פרק

18

לבב ומעשיב ואינו מהיר לנוע. ומי שמוחו חם ויבש היקיצה תמידית בו ובבה לב
ועצל ומדבר ריק. ומי שמוחו קר ולח יהיה קשה לשמוע ושובח ואוהב לנוס. ואשר
מוחו קר ויבש יהיה קר במפעליו ועצל ואולם אין השינה מתמדת בו בסבת הלחות
הנדחה ממנו. וטבע המוח נכר ברוק היוצא מן הנחירים אם הוא מעט ומבושל היטב
יורה חום רב. ואם הוא הרבה ואינו מבושל ויוצא תמיד כלי הפסק טרה קור. ואם
הוא רב ורקיק יורה לחות. ואם הוא גם ומועט ומבושל יורה חום ויובש. ואם הוא רב
ומאד ומבושל ותמיד נוזל האף יורה חם לח. גם מן השער היוצא ממנו נודע טבעו כי
הממהר לצמוח לתינוקות יורה חום והמאחר לצמוח יורה קרירות. והשער החלק
יורה לחות ואם הוא מצולצל ושחור יורה חום ויובש. גם מן הקרחת נודע טבעו
כי הממהר להיותר קרח יורה יובש ועל כן הנשים והסריסים לא יקרה להם הקרחת
בהיות מוחם לח מאד. ומי שמאחר להיות קרח או לא יקרה לו כלל יורה לחות.
גם טבע המוח ומזגו נכר במשוש שאם משושו חם יורה שהוא חם ואם הוא קר יורה
שהוא קר. ומי שמוחו זך ופשוט וספירי יורה על טוב ההכנה והלמוד כי מפני זה
זכותו וספירותו נכנס הרוח הנפשי בכל חלקיו ומתפשט בכל המוח כן כתב גלינוס
בספר מלאכה קטנה. והשער בראש האדם נברא לסבות רבות. האחת שהוא מותר
העשנים הנולדים בנוף. והאחרת לשמור המוח שהוא קר ולח מפני החום והקור.
והאחרת לנוי תאר האדם. ולפעמים יקרה קרחת לרבים מהם והם היבשים ועל הרוב
בימי הזקנה כי אז יגבר היובש על האדם ואפס לחותו הטבעי ואעפי שיגבר עליו הלחות
המקרי למיעוט בשול המזון. ולזאת הסבה יתלבנו השערות לתגבורת הליחה הלבנה
הנבורת עליו במקרה כמו שיגבר על האנשים הנולדים במלבות קר והקרחת תהיה
בקדקד כי המקום ההוא יבש מכל הראש שאין בו רק עור ועצמות. אך שערות הנוף
היוצאים תחת השחי והערוה ובטבור כלם הם מותרות ללא צורך וללא תועלת.
אך אבן רשד נתן להם תועלת למשוך המותר המתילד במקומות ההם ולנקות הנוף
מן המותר הרע ההוא העשני וכזה עושים עובדי האדמה שזורעים ~~להכשירה לזרעים~~ במרן בשרשים להכשירה לזרעים
ולנקות הזרעים שדרכן למשוך החלק השרוף ~~הטבעי האש אשר בארץ ההיא מכ~~
מטבע האש אשר בארץ ההיא.

מצורת העינים העינים הם כלי הראות והוא חוש הדק יותר מכל חמשת החושים
והוא מטבע אשי. על כן משיג מאד מרחוק יותר מכולם.
וזה ידוע מראיית הברק כי אדם רואה אותו קודם שישמעהו. ונחלקו בו חכמי המחקר
אם הרוח הרואה יוצא לחוץ ונתבע במוחש או שצורת המוחש נרשמת ונחקקת באויר

גדולה מהרי נבוה ומגדל נבוה על השן שהוא קרן כשעיר אם כן אותה הי״ה
שהרוח יוכל לחוק ומהפשע שעל המוחש כהמוש ועליכן לא יוכלו לראות כלו
כיחד בזמן אחד. עד שיתרחק אותה הכח שאם יתקבצו אנשים רבים במקום
אחד יתחזק המוחש ויסיג המוחש היטב ויהיה מרחוק יותר אם לא יהיו שם כי
אם איש אחד ואז אנשים רוצים כי טעמן רוח הרואה יתקבץ שם ויתרבה עבור
האנשים ויתחזק כי כל אחד ואחד עזר לחבירו כמו שמצינו שיהושפט
המלכים ויתחזק כי כל אחד ואחד עזר לחבירו כמו שמצינו שיהושפט
כשרצה ללכת למלחמה עם מואב ועמון ואמר לו אחאב אני כמוך כעמי כסוסי
כסוסיך ואמר לו יהושפט דרוש נא היום את דבר ה׳ ויקבץ מלך ישראל את
הנביאים כמה מאות איש ואמר אליהם אעלה אל רמות גלעד ויאמרו עלה
והצלח ונתנה ה׳ ביד המלך ויהושפט אמר הנביא ה׳ אשר נביא אחד לו
עוד ונדרשה מאתו ויאמר יהושפט עוד איש אחד לדרוש את ה׳ מיכיהו בן
ימלה ואמר לו המלך אל יאמר המלך כן ויקרא סריס אחד ויאמר מהר את
מיכיהו בן ימלה ויאמר אליו מיכיהו חי ה׳ כי את אשר יאמר אלהי אותו
אדבר ויבא אל המלך ויאמר אליו המלך מיכיהו הנלך אל רמות גלעד למלחמה
אם נחדל ויאמר עלה והצלח ונתנו ביד המלך ויאמר אליו המלך עד כמה
פעמים אני משביעך אם לא תדבר אלי אמת בשם ה׳ ויאמר ראיתי את כל
ישראל נפוצים על ההרים כצאן אשר אין להם רועה ויאמר ה׳ לא אדנים
לאלה שובו איש לביתו בשלום ויאמר מלך ישראל אל יהושפט הלא אמרתי
אליך לא יתנבא עלי טוב כי אם רע ויאמר לכן שמעו דבר ה׳ ראיתי את ה׳
יושב על כסאו וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו ויאמר ה׳ מי
יפתה את אחאב ויעל וייפול ברמות גלעד ויאמר זה אומר כה וזה אומר כה
ויצא הרוח ויעמוד לפני ה׳ ויאמר אני אפתנו ויאמר אליו ה׳ במה ויאמר
אצא ורוח שקר בפי כל נביאיו ויאמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן ועתה
הנה נתן ה׳ רוח שקר בפי כל נביאיך אלה ה׳ דבר עליך רעה ויגש צדקיהו
בן כנענה ויכה את מיכיהו על הלחי ויאמר איזה עבר רוח ה׳ מאתי לדבר
אתך ויאמר מיכיהו הנך ראה ביום ההוא אשר תבוא חדר בחדר להחבא
ויאמר מלך ישראל קחו את מיכיהו והשיבהו אל אמון שר העיר ואל יואש
בן המלך ואמרת כה אמר המלך שימו זה בית הכלא והאכילהו לחם לחץ
ומים לחץ עד שובי בשלום ויאמר מיכיהו אם שוב תשוב בשלום לא דבר ה׳
בי ויאמר שמעו עמים כלם ויעל מלך ישראל ויהושפט מלך יהודה רמות
גלעד ויתחפש המלך ישראל ויבאו במלחמה והמלך יהושפט לבש בגדיו
ויצא במלחמה ומלך ארם צוה את שרי הרכב אשר לו לאמר לא תלחמו את
קטן ואת גדול כי אם את מלך ישראל לבדו ויהי כראות שרי הרכב את
יהושפט ויאמרו הוא מלך ישראל ויסבו עליו להלחם ויזעק יהושפט ויהי
כראות שרי הרכב כי לא מלך ישראל הוא וישובו מאחריו ויאיש תם בקשת
ויך את מלך ישראל בין הדבק ובין התריס ויאמר לרכב הפך ידיך והוצאני
מן המחנה כי הוחלתי ותעמד המלחמה ביום ההוא והמלך מלך ישראל
העמיד על המרכבה מנגד לארם ויאמר בערב ויצא הדבר ויעבור במחנה
כבוא השמש לאמר איש אל עמו ואיש אל ארצו ויבא המלך ויקבר בשמרון
ויכתוב בספר תולדות מה שהיה מתולדותיו הנה הנביאים ראו בהכלל כיצד
יהיה ומתוכיחים כי הכתוב אומר כי אחאב מלך ישראל ומיכיהו הנביא
להכנס בשן שהוא מושאל ושם לומר עליהם כי מלין המרה הנבואה שיהיו
כיחד אבל חלק אחד חלק לך ויפני שהשנאת חוש הראות תהיה פתאום ובמושאל שהיו
בלא זמן כמו הנושא הזה נראה שיהיה כולה כיחד ומזה הדבר לך חלק אחד חלק

סמ״ה הפשטן

77

והראייה על זה אם תקרא דף אחד מן הספר לא תוכל להשיג ביחד כל הכתוב בדף
ההוא ולא מה שכתוב בשטה אחת ולא בחצי שטה אלא תשיג אות אחר אות ותיבה
אחר תיבה. עוד סותרים הראייה ההיא ומשעם אחר ואומרים כי נמצא כיוצא בו
כי במראה מועטת ומתכלים צורה גדולה אלף פעמים ומונה ומפני בהירותה
ולהיטותה ואף אם בו אין כח חוש הראות כלל אלא שהוא נוף ספירי ובהיר ועל
כן מקבל צורה גדולה. כל שכן נוף העין שהוא זך ובהיר וספירי ויש בו כח הראות
שיוכל לקבל צורה גדולה ונוראה. ואומרים חכמי המחקר שאדם סומא באחד
מעיניו יש לו באחר הרואה בו כח הראות חזק מאד שישיג בעין ההוא השנה
שלימה אמתית והשנה החזקה ממנו כמו שהיה משיג בשתי עיניו והסבה בזה
כי הרוח הרואה ההולך קודם שיסתמא בעין ההוא הולך עתה בעין הרואה כי
ידוע הוא כי שנים גדים חלולים וצאים מן המוח אל העינים האחד הולך מן הימין
אל השמאל והאחר הולך מן השמאל אל הימין ויתקבצו יחד באמצע ויהיו נקובים
שם שיכנס הרוח מזה לזה. וקודם שיהיה סומא היה הולך הרוח הרואה אל
העין ההוא ועכשו שנסתמא יתהפך הרוח ההוא לאחור ויצא דרך הנקב אשר
ביניהם אל העין הרואה נמצא שהעין ההוא יהיה ראותו חזק ומשיג השנה
שלימה ורחוקה כמו שהיה משיג בשתי עיניו כי שתי הרוחות נאספו במקום ההוא
אך זה לא יהיה כי אם לאחר זמן מרובה כי הטבע הרגיל מתחלה להוציא הרוח
הרואה בעין שנסתמא והטבע ההוא מבקש למודו ורגילותו כל זמן ולא יתהפך
וישוב אחור הרוח הרואה בעין הסומא ההוא כי אם אחר זמן מרובה וכאלו
הטבע בעל הבונה והשתכלות ומבין שהרוח היוצא שם הוא לבטלה שאינו
יכול להשיג במקום ההוא ושב לאחור במקום העין הרואה ומשם יכול לעזור
לעין יותר שהיה משיג מקדם. ואם ישאל השואל אם כן יעצום אדם עיניו
האחד בעיניו כידו ישיג בעין האחרת מה שהיה משיג בשתי עיניו שהרי
הסומא יש לו כח ראותו חזק בעין אחת כמו שהיה בשתי עיניו. נוכל להשיב
לשואל כי זה אפשר אם יעצום אותו זמן מרובה כמו שאמרנו בסומא.
ואפשר לומ' כי אפי' לזמן מרובה לא יהיה כן כמו שאמרנו כי הטבע חכם
ואפי' שאינו בעל הבונה כאלו הוא כן דעת ואינו עושה דבר לבטלה וכשהוא סומא
ירגיש הטבע כי פעולתו להוציא הרוח הרואה משם היא לבטלה ועל כן ירגיל
להוציאו בעין הרואה אך בעצימת העין ירגיש כי לא תהיה פעולתו לבטלה
ולא יתהפך לשוב אחור אל העין האחרת. ויש לחוש הראות שלשה דברים לא יוכל
להשיג זולתם ואלו הן הרוח הרואה והצורה המוחשת ואור השמש שהוא מוציא

סמ' רחוקה

הפיגועים עוב כלל בשכל ופיזרות והאחרים הם פיזעתיב ואוריס כהלך
והעשם הפולעים אוריס הם הכבות דשתיזעדות ונשקועים אוריס
הם הכלות עוב ופיגועים עוב הידות ויש אהם שעשם פתחות אחד
וכשאים פטרות וכשאים פיגועת הפתחות אחד אוריות סבלת ושות
והסגירות אחד אוריות תגועה ושלות בעסקיהן ופיגועת אוריות עוב
הם הכלות בכלעת העפעפים עבריו להנין עלהעשם שלא יכלו בהן דבר מהנין
ושלא יכהה אותם האור גם השערות אשר בם מגינות על העינים
יקוטת לבניהם לא לשעלה ולא לשאה כי בשנין זה יפגיו העלעות על ההח
התחתונות ויגיגו על העינים ואם היו זקוטת לשעלה לא היו נפגיות על
התחתונות ואם היו זקוטת לשאה יאנש הידות ויעשו על לאות והשערות הפ
אינם גדלים כשאר השערי ועלכן מקום מוצאם איגו נקוב
כדי שלא יכלו להם לחות כי הדמע לא יגיע לכי אם כלאות ובן ילעשו העינים
לחזק אותם ולא יזלו הדמע עליהם והנפות הם לעזור ולהושיל לעינים
ולידות כי הם מגינות עליהם ושומרות אותם מכל הזק חיצון כמו חומת העי
שהיא שומרת ומקפת השדי ומגן על הם מן האויבים ושל שים להן העלת
מחרת שהן מקשות האור לבעים ויסירו זיעת המוצח לכלכלי ילגף על העינים
והלא תשם בשעיות מקום העינים כמקום נפוח מן הגף עם שאר
החושים כי הצפה ישמידו כמקום הנפוח למעלן יכי ויש מרחוק העינים
נבראו שנים שאם ועזק אחד יהם השלים המחרת החיצונים ההוץ ויש בהן
עשרה דברים משלימין אותן וכולם שריכין אל הידות ואלו הן, שלשה לחות
ושבעה בתיות ויקן מהיות אל הלחות וכל אלה העשרה אין שעין כלם הידות
אלא דבר אחד לבדו והמחרים הם עזר אל הדבר הזה והיו אחד מאלו השלש
לחות והמוצעות שבהן ונקראות סבריות שהיו מחיות כספוג ומוהה הליחה
היא העולה קצת בעבור שלא תקבל עזק כנקל ואינה עולה ומהכל אך שמוחה
מועט על פניה בעבור שתקבל הדבר היוחש בנקון יותר שאם היתה שעלה
לגמרי לא תוכל לקבל הועט, זהו לפי דעת בלינוס והעתקים מחרין אבל לפי דעת
מאן השד ויעת העשיות לבדה היא הכלי המיוחד לחות והמוצעת בפני שהיא
בתכלית הזכות והבהירות והלעשות יותר מוכלה לליחות והמוצעת והיא מוריס
והליחה הספיריות ומיוחדות ויודעים כי האויר הוא מקבל המראיים ויהיה מן הדיוס

ענין הנחירים הנחירים נחלקו חכמי המחקר בחוש הריח, לדעתן
ופיעתן הם כיולן כי הנחירים הם כלי הריח כי כהכנס
העשני כחלל הנחירים ויודע דבשו כריח ההוץ והריח יכנס שם דרך
נשימת הנחירים אשר שוא פיס הרוח והנשימה היולן העיקר והנשב
הנחירים לקבל הריח. ואין החקירות קלי קעיקות הידועות לאשי הדעים
אשר הם בראש החוח הם כלי הריח על ידי שאויר הלויר שם כשוטבר
חשבו אחרים שאם יהיה הדבר כן יהיה הדעת ורגש ריח האוכל כשה
כשהתחיל להתעכל בגדעתו אבל שלו דרך הנשימה היוצאה מן הפה שקרי
יש נקב בחיך שלה דרך החקירות ההם איך יוכלי שאין הקנה ההוץ מגיע
לחלל הנחירים לגינו חשיב הרוח ההוץ ואוכלי ראיה כי הנחירים הם
כלי הריח כי כהיותם סתרים לא יגיע הריח וכהכחם יולי יגיע בריח
ואקצת אבחני הרפואות חולקים שלין כזה ואומרים כי אותם החקירות
קעיקות הדועות לאשי הדעים הם כלי הריח וכהגיע שם על ידי נשימת
הרוח יקבל הריח ההוץ ויגיע ולא כהגיע קודם לכן על ידי הנחירים.
ואבי לוים ראיה על זה כי אם יעצום אדם נשימתו ויכנס כבית ושאין
שום בו ריח לא יגיע בו ואף אם הנחירים יהתחלים ועשין הריח ההוץ
ואם הן היו כלי הריח לדוה לא יגיע הריח כהגיע לנחירים אלא מפני
עצירת הנשימה לא יוכל השאין ההוץ לעלות עד החקירות ההם. נס
כמעשה הנחירים מבואר ראיה כי הריח נרגש דרך נשימתם ועל זה
כשהם סתרים ולא יוכל לשאוף הרוח לא יריח ואלו הראיות דחו אותם
סיעת אחרונים. שאין הריח נרגש בכח הנשימה שאם כן לעפי שהנחירים
נסתרים ואין יכולים לעשם לשה לא יגיע בנשימה השלה דרך הפה שם
שהריח נקב החיך דרכו לחקירות ההם איך הנשימה אינה שעשה פשלת הריח
בעצמה כי אם כתוקרה קשחברין לשעלה כי אם הגיע בחזקה והשרר
הנחירים לקבל הריח ועלכן העצור הנשימה לא יגיע כריח ואף אם הוץ
ואלו ואחיד העשן הנכנס שם הוצרח יופני שלא נכנס ואלו הגיע ואלו
השר הנחירים לקבל הריח. ושד כי האיד העשני הנכנס שם כבר נהך ונפסל
ושלה אל החוץ עם יתר העשנים ושוב שם. ועלכן צריך לנשימה שיכנס
בין הצויר הרוחי כלי הפסק. ובן ישד הביא ראיה אחרת שאין הסרוח
ראיה ושאין ראשי הדעים כלי הריח שאלכן בח שאינם מתנשמים כמו השלם

הדקות והחדות היותר שלהן הוא דק וחלוש. והסבה האחרת כי בהתלה
יחתוך הדרש המאכל ואחרין יעמוד אותו וכשעשה הדקות והרחבות
יחתוך המאכל. והועד יותלה יחתוך המאכל קודם שיעמוד אותו
כי כח היכולת אין בו שורח כלבך שזו כאחינה. ושד מתלת זמן אפילו
לא יצטרך למנוחות כי יהיה זה כמזון לח ויאכל ויכושל היעב או ושעם
כפי אחו ושלבן כי לו כשעש הדקות ליאכל ההוא ולא יצטרך למנוחות
והעכעלין ושעה דבר לבחלה. ושד מסבה האחרת כי מתלה חוס הולך תועע וחלוש
והחוס התועע לא יוכל להצמיח כי אם דבר תועע ואחרין יתובה חזרו ויצמיח
דבר נדול. ושיני הילדים הם נופלות לאחר זמן מיובה הסבה האחרית בזה והתעלה
כי השעש הנולדים בהתלה הן תשכעדק וחלוש כאו שזכרנו כי מחמיר דק ורך נבראו
ולא יוכלו להיות חזקות ושלבן יפלו ויצמחו לאחרונה התהיין חזקות ותשכע וחמיר
חזק. ושד כי החמיר הקשה והחזק דוחה החמיר הדק והחלוש ומשלים לחזק ושלבן
יפלו השעש החלושות כי החמיר הקשה דוחה אותם כאו שעיות הולדות שנופלות
מהתלה שהן תעשין ותותרין ויצמחו לאחריונה התהיין שהן תעשין ומחמיר עבה.
ועוד מעם לאחר ומבה הכלי תוכל כי בהתלה השעש הן דקות וחדות והדבר החל
ביותר. שחק ויחלש תהר ושלבן נצרכו להחליפם להמיב אותם ולהיותם נדולים
וחזקים. והשעש הן ושלשה שניעש הראשונות הדקות והרחבות היו לחתך המאכל
ולאחרים הם השעש הנקראות כלביות שהן יותר חזקות ויחבות ביון הראשונות. ולאחרים
השעש המוחנות. וכשהמאכל עתהך בהתלה הולך אל השעש הכלביות למחון בהם
קצתה המחונה. ולאחרים ילוך המאכל אל המוחנות למחון מתון הדק עד אשר דק.
והשעש הנדולות הן עשות קצתם בשעש אחד כאו השעש הדקות הרחבות וקצתם
בשני שתיעש כאו השעש ההחתונות וקצתם בשלש כאו העליונות. והיו כן לעשות
בעבור הלחת תלכן כי השעש העליונות הן התלויות ותריבות חוזק מלן ההחתונות שהן
קבועות וקיימות. והסבה האחרת כי השעש העליונות הם כמכתש והחתונות
הם כמכי המכתש שמבות על העליונות והמכתש צריך לחזק נדול יותר מכלי.
ובמי. וכמי החקנה יפלו השעש כסבת יובש כאו שיפלו השעות נם כן כסבת
יובש העבר עליו בעת היות. וכן יקרה לשתיעש שיפלו ויבולו בעת היובש. ויאריך להם חולי רב מדוב לחזק מזונת
ובהתלה יפלו השעש המוחנות מפני סבות רבות האחת מהן כי מפני יובש העור ויזיק נזק הדיעש ולשעש
אשר ערחו כמחינת המאכל הן תלעשות יותר מלן הלחות שלא ערחו כלבך.
והסבה האחרת מפני שהלשו כחותיו והשלעת מזונו ולא יצא מחונו מוחר עב

הלב
. חול השעל עליה בסבת התמזוג הדבור והשיר ואם היה יבשה לגמרי .
הבלית הלב הוא כמותה פרי הבעשב או כמותה השלהבת בשהוא
הוא רחב והולך ומתחדד עד ראשו והוא הטעם כי ראשו המיוחד הוא למעלה ושהוא היחב
למעלה . ושם לו שרפש מקרוש עבה והוא סובב אותו אלא שאין כלו דק יק למעלה שהוא .
והוא תולה בתחתיתה אלא שראשו נמשך אל צד השמאל לבדו יהיה שיהיה עבה .
תולה בחלק שלפנינו קרוב לחזה שאין עליו בשר בעבור שיהקרר יותר בנקל שאל
כי הלב הוא תולה לקבל הדם ועבה לשהור ההלקה החי ולא יכלה אליו דם תלקוש
אחר והוא מקור וההלה בדם . ואומנם כי אם אין הדם העכור הנולד שם בהלקת השרה
לכל אין הדם הטוב כן הוא יכלה שם אין הכבד עוד בשאר האיברים כמו שנאמר למעלה .
והשל הדופק הגדול שמאל מצדו השמאלי ועלין יהיה נכר השמאלי יותר אין היחוש .
ועלין היו קצתם אומרים שבלב תולה כבד זה ויש ללב שני חללים גדולים . האחד
מצד ימין והאחר מצד שמאל . ויש מחלוקת בין החכמים בזו החללים קצתם אומרים
כי בחלל הימני שהוא סמוך לריאה שהוא חומר לחוש העכבי . ובחלל השמאלי שהוא הרוח שהוא
חומר וסורש לרוח החיים העכבי אשר כנגדו אמנם כי אין שם דם ואם
שנים שם הוא תולה . וקצתם אומרים כי בכל אחד ואחד מהן החללים יש בו דם
ואם אלו בחלל הימני יש שם דם יותר מרוח ובחלל השמאלי יש בו רוח יותר מדם .
והראיה על זה שהרוח הרי הוא מיד קיומו מן הדם החי ומצד הדם שהוא מצד הימין .
ומצד מיני כתבו בספרם כי בצד הימין יש בו רוח יותר מכל דם הגוף .
ואומרים כתבו בספרם כי בחלל הימני יש דם חם רב מאד ועשה הצד הימני חם
מן השמאלי ודם אשר בשמאלי הוא קר יותר . אם כן לזאת הדעת יש מעלה בהיותה
היד הימני יותר מן השמאלי כי היה מן הדין שיהיועשה השמאלי . ויותר כי הלב נוטה
לצד . וקצתם אומרים כי מפני שהר חוש הכבד שהוא מימין הוא . ובשם האחרון
שהוא בצד שמאל מהעשה החוש מן הצד ההוא . וקצתם אומרים כי מפני
שהלב תולה בצד שמאל מיני מהעשה כל לך כי האבעבועה כו להנין בעד הלב
על כן כשראים מהבחר מהכאה הוא חנין על הלב בהרוע השמאלי . והחוש מעיד
הוא מעיד ויאמין יש אומרים כי הכבד הוא בצד השמאלי . או שהלך שכנד הלב
החללים שהדם מן החלל השמאלי הולך חם יותר מן הימני . או שהכבד והאחוז

57

יצאו מאחזים הכבד שבקרו והטחול שבאחוס . והשולאיס כשהן ביחד הם
שאחז הלב שלהם הוא חם מאד ויש דם מרובה בשני החללים ולא יתעצו
קור המוחות שלא יהיה ביד השאלי . אך יעשה כשלהן שהיו יותיים לא היה
כי חולה מזער כן בהקיאוקיאע . ואין הדם ההוא עכשיו נכנס אלין
מבחוץ כאו שנכנס בשאיכרי השלם אך הדם ההוא עברו שאו בהחלת
שהיה והוא חוזר הנושם לחוס העכשי ואחינו מזונו ופרנסתו . אך
שלם הלב שון ואחפרנם מדם הכבד הנכנס אלין כאו שנכנס לכל
איכרי השלם והוא יקבל העוכו והתוכחר שבו ויקחהו שאזונו אחר
שבירר אותו הימב והעשר שם מן הפסולת ואין החוכב שלהם אחר
החזה והלקש שיזונו בו שאזון שלה הוא מאוהב מאזון הלב ואחרי כן
יזון הלב מן החך העברי ההוא שהוא דומה ושוה לאזנם ואחשש אחר
כן ינקה השאר ויכניסהו אשתי האורירות והלבבה ואכל אחלאת השלם
ושלחהו דרך עדיס העקריס שיוציס הס עדיס דוקיס לכל השלם
ויהיה הדם ההוא האשולח לכל השלם חוזר הנושם לחוס העכשי אשר
בשלם יזון ואשתניין ויהפשם בכל השלם בכל אחלאת טהרק שין בלא זולן
כאו שיהפשם אור השאיש כאויר בלא זולן ובעדיס הדם שני חלקים
כי הס כפולים זה על זה בחלק האחד האשעי יצאו הדם אל השלם ובשני
שהוא מלן הכפולות יצאו הרוח החיוני לא העכשי כי הוא הכבד . והרוח
ההוא השלם אוחם דומה לחכוכה הרוח ולא יוכל לנושם לך החוס
העכשי הוא שיכוכה ואשיכך לנושם והוא הדם הזך ההוא . ויש שחשבו כי
שם החללים הס בשר הפשתי אלין שאין בהם כשאדם מקיז בחוכן העיניים
היה סחלק האחתון יצאו הרוח שהוא עלון ואם כן כשאדם מקיז בחוכן העיניים
לא היה יצאו הכלי הדם שם שיקבל השער האחתון ויכנס מאד בפשם ואלין
תלויים כי הכלי הדם . והשער הפשתי הוא כשל שש ויש שלו שהיו נחוכ
האחת האלכת כאוך והשחיה הולכת ברוחב כעבור שיש לו שהיו הנושם
משיך הרוח מן החוץ ולעשות אוחו ולהחוכה העשני . ונשוב לבאר
שהיה שלם הלב ושלין . ואפשו מפשם כי שלם הלב שלשי שיוד כאצע
לא יהיה כשלם קלן אין לו כי אם ב' חללים . עד כאן סיום משאך מאזין כי
יש לו השר ואין הדם והרוח שוה בשוה . ואבן שוה כשהב כי שם חללים יש לו השר

15

פרק לבאר בו שנין החלוואות בדי החלוס הוא חיוב שיביא הכח המדחה
בעת השינה חיה שהפס ושצר אצלו ותבוטל
החוחשים שהרגשש בהקין . והנדי הזה חיזו כללי לכל החלוחות כי פעמים
רבות יחלום אדם חיה שלא הרגיש בהקין כחו שאנו שהדים למבור לכל הוא
נדר לחלוחות שיחלום חיחה שכבר השינה בהקין . והנדי הכללי לכולם הוא
פעולת הכח המדחה בעת השינה שהוא שת בפעולה הרגשת וכחו שהשינה
היא סבלה חיוחדת לכח חרגש בלבד כחו שזכרנו לא נשאר הכחות לא
בהתבטל הכח הזה כן החלוחות הם סבלה חיוחדת לכח ההוא בלבד כי בעת
השינה שיתבטלו ההרגשות חדחת החיוחת הטקקות והעצרות בדחיונן חחיה
שכבר הרגיש בהקין ויתחזק הכח ההוא עד שיהיה נדחה לו השנן כחו שהעד
לו עסנו חן הרגיש החיצנן שלנן הם החלוחות ובפס חן הדכרים שכבר
הרגיש בהקין . אך בעת היקיצה הכח המדחה הזה ויתחזק לעניין החחשים
ולהשינם ולשאר בדחיונן הבוחהם ואוחה הפעלה שהוא מתעסק בה היא לא
ווכשת אוחן לדחות הדכרים שחדחה בעת השינה כי התנועה הנדולה
והרגשה וחנש התנועה הקשה והרגשה החזקת כחו שהיחה חן האבן ו
החושלך כחים השים הדלכים לעת שהאבן ההיא תצייר כחים שעלה
והחים ירחו שם כסובבים את האבן ואם ישלך אוחה עחים כבירים שומפ
שיש להם התנועה נדולה התנועה ההיא הנדולה התזנע דחיונן השעלה המרה
הרחויה לחיות כחים ההם בסבת השלכת האבן ההם . וזה המעשה ומפרק
לשוחלים שעה לא יחלמו התנוקות והסבה בזה היא שחדיונן מכני כי כח
החדחה לא יצייר להם דבר בעת השינה מכני שבעת ההלם שהוא
טובב שלך הולך ומהרה אל החוח ומרוב התנועה לחות החוחם ובעת ההלם
לא יצייר להם דבר מן הכח החדחה כחו שלא יצייר שעלה באבן החושלך
כחים רבים שומפים אבל הנדולים אין חוחם לה כלבך ועלבן יש יכולת
לכח החדחה לפעול בהם בעת השינה . וכחו שידוע שאין חמרה
נכרת בדבר לה חלבד שאם החקם כחים לא תטיר בהם שרות החוהם
מן הכח החדחה לא יצייר בהתנוקות דבר ומרוב לחות החוחם . מחנם יצייר
בנדולים שהם לחים ועשה כחו שהוכל לצייר בעשה זהו דעת בעל סוד
שעלה שאין התנוקות החולחים אבלים קלת רחיה שהם חולחים כי נולה
לפשוחים אוהם כוחים בעת השינה ולא תרחיה שהם חולחים כחו נפיחת

M. T. AKADÉMIA KÖNYV-TÁRA

291

צריך להם תוספת וקימוח ושכלות סתם. המדינה השלישית הוא הכח משרד בן ישיב
ההחלק כל הדברים ומרוקם העצמיות ופשוט כשכלא הצורות תן החומרים הנושאי
אותם וגם יתאחד שכלא עם הצורה התופשתק וישוב הוא והיא לדבר אחד. והבית
החכם בכתב הדעתק משל בזה כאלו החותם והשתקם והחתום שהוא יחתום
בדונג צורה תחתק, שקעת החותם ותהיה הצורה בדונג ויצטייר בו ויסבב כל
חלקין על התוך והיוחב והשיתק בכל כללי חלקיו של השיתק והיוחב וגם
יתאחד תוכן הדונג עם הצורה ותהוכן כלהוהה. המדינה הרביעית היא השנתק
הצורות הנפרדות בעקר מציאותם וגם צריך להפרידם כי הם כעצמם נפרדות
תן החומר והם השכלים הנפרדים והשנתק לצורות הנפרדות חלוקה מהשנתק
וההפשטות הצורות תן החומרים כי קודם הפשיטו הם מושכלות בכח וכשיצאו
לפועל והפשיטם הוא חשיבם חדש ועכשיו שהין להם מציאות תחיתי כי אם
בחומרים והוא חשיבם מופשטות תן החומר אבל השנתק הצורות הנפרדות לא
השיבם חדש מעכשיו אבל השכלים עצמיותם התחתי שהם נפרדות
בעקר מציאותם תן החומר ולא יוכל השכל התפושי להשיגם אלא מהצורות
הנפרדות כלרך השכל הפועל שהוא תחתון שבשכלים הנפרדים והוא התופיע
שכל האדם תן הכח אל הפעל והוא החלק שכלו המתחבר אל כאלו שניתן השתש
לו שתר דברים החתחרים מופיעים חוש השמע תן הכח אל הפעל שאם יעמוד
אדם בחלקוב חשוך שנעדר מתנו התור, היה עתן השמע יותה ככח והדבר
הנתלה, היה נתלה בכח וכשיופיע התור שתש לו יותר הדברים החתחרים יצא
השמע תן הכח אל הפעל ויהיה מותה בפועל וסבת צאתו לפועל הוא נתן השתש
ואחר שיש עתלו זותר הדבר הנתלה צריך להתבונן מה היתה סבתו לצאתה
תן הכח אל הפעל והוא עתן השתש. כן שכל האדם תשכל בכח וכשיצא תן
הכח אל הפעל יש הצורות התופשטות ותחתיהם ואחר כן יעלה לעודנה לחזרת
ויש הדבר שהוא סבת צאתו תן הכח אל הפעל והוא השכל הפועל אשר הוא סבת
שכלי התלכתעל. וזו היא הדעה העליונה אשר כשכל התנושי אל השנתק התלתו
שהוא השכל הפועל לא שיצטרך אל תהותו כי לא יוכל להשיגם כאשר הוא כעודנו לחומר
אך שאר השכלים אשר נעלה תן השכל הפועל כל שכן הצורות יתי אי אפשרי
לשכל התנושי להשיגם כלל אל מתהותם אך מציאותם הצורות יתי
כלומר שהם שכלים אפשר להשיג בדרכי התופרת עלפי הקדמות שנזכרו והוא
תן הדעה השניה שהזכרנו. ונפלה ותלוקת בין הפילוסופים כפעלת

בענין אחד בעת שתניע וצריך שתהיה משתנית ולא משתנית ברגע אחד שהרי יש לה
עמידה מפני האיכות הראוי אשר נשתנית בו ויש לה שנוי באותו רגע עצמו שהרי מש
משתנית אחרי כן לאיכות אחרת וכן תמיד היא משתנית מאיכות לאיכות. וכן לא
תניע לפי מאמר האנה שהיא תנועה מקומית כי היא או טבעית או הכרחית או נפשית
והטבעית היא בכל עת לצד אחד או אל המרכז או מן המרכז או סביב המרכז והוא
הסובב אם כן אם הנפש התנועע לפי מקום בטבע לא תניע כי אם לצד אחד והנה אנחנו
רואים שהיא תניע הנוף לצדדים רבים מתחלפים אם כן עצמה תניע יחד לשני ג
צדדים מתחלפים ברגע אחד בכל עת שתניע שהרי תנועת עצמה לצד אחד ותנועת
הנוף לצד אחר וזה אי אפשר אם כן אין הנפש מתנועע לפי מקום בטבע. וכן לא
תתנועע לפי מקום הכרחי שאם היתה תנועתה אשר בה התנועעה הכרחית היתה
מתנועעת בהכרח לא ברצון כי אם תנועת השמש הנפש אשר תניע הנוף לא היתה
רצונית ואז אינו נכון. ועוד כי התנועה הכרחית היא אם לצד אחד לבד כתנועת
הגלגל שמכריח המקיף שאר הגלגלים או כאחד מן הארבעה יסודות שיש לו
תנועה הכרחית לצד אחד כתנועת האבן למעלה בהכרח יכריחנה עלזה. או
תהיה תנועה הכרחית לצדדים רבים כתנועת האדם והבהמה כמו שנציע עתה
שתנועת בה היא מוכרחת והיא לצדדים רבים ואם תנועת הנפש הכרחית באחד
משני הפנים האלה זה שקר שאם תהיה תנועתה לצד אחד ישיגהו השקר הבטל
כי אנחנו רואים תנועתה לצדדים רבים שמניעה הנוף לצדדים רבים ואם כן היא
עצמה תניע יחד לשני צדדים מתחלפים ברגע אחד. והיא תנועת עצמה לצד אחד
כמו שאמרנו למעלה בתנועה הטבעית ובטלנוה מן הטעם הזה ואם הנפש ת
תתנועע תנועה הכרחית לצדדים רבים זה גם כן שקר שהרי אנו רואים שהיא תניע
נופה לצדדים רבים ואם כן היא מתנועעת לאותם הצדדים הרבים או לצדדים אחרים.
ואם לצדדים אחרים רבים אם כן הנפש והנוף יתנועעו לפעלים אחדים נפיים
לרואכל ולמשתה ולדומה לו וזה אינו נאות ואם לדברים מתחלפים או יהיו דומים
או לא דומים אם הם דומים יהיה זה כלתי נאות כמו שאמרנו למעלה אם לא
דומים אם כן יהיה ההפך כין התנועה בה תתנועע וכין התנועה אשר בה הניעה
ובזה יתבלבלו התנועות כי היא מתנועת הפך תנועת הנוף אם כן לא תוכל להניע
הנוף כי תנועתו הפך תנועתה וזה דבר שאי אפשר אם כן לא תוכל להניע הנוף הרי
בטלנו מתנועת האנה הט התנועה הטבעית וההכרחית. ועתה נבטל התנועה הנפשית
ונאמר כן ואי אפשר שתהיה תנועתה אשר בה תתנועעה נפשית כי התנועה אשר היא

דבר שהותרו לאיזו בעלי תורתו לא כן הנפש לזונה בעלי עבירות לא כן היו נב
עבירות ש כל דבר הוא עבירה או לא עבירה. ועתה עבירות אם היו לחוק לזו רבות: ש
וי שאומר שהיו לחוק לבד התן שלוחים השלוחים ובסח היעש וההיועה
ובלבד השכל והדעת. ונותנים תאייה לשבורי הסי כי אין רואים בנפש החדש
שהיו לחוק והעשה זו השלש פעולות יותר לפוק כי בשתות ובשש ובפרוש ס
התן השלוחים לבד ובשאר חלקי הגוף כמו החיבורים והכשרו והשרקים והגלי
התן היעשה ופיועה והתן לו הדעת וההשכל. וכן אין רואים כי טעון הוא לחד השלוחים
ועשה דברים ● החלפים יחד. לפי ההחלק הדברים המוקבלים פעולתן כי הוא
יקפיל המוח ויהיך השעה. כן מאדו הנפש היו לחוק והעשה דברים מהחלפים
יחד התלוחים השלוחים והתן היעשה לבעלי חיים. ושכל לחדש לפי ההחלק ב
הנפש והחזנים הטוחים לקבל הכחות ההם. והפילוסופים סתרו זה
הדעת ואמרו מחשבין נראה לשלוחים נפש השלוחת ואינה לחן ואין להם נפש חושבת
ונפש חשכלת אם כן הנפש השלוחת היו חולקת שאר הנפשות וכן בכלי שאינם
חדברים יש להם נפש חושבת ואין להם נפש חשכלת אם כן היו חולקה
ועוד ביארו גם התפשות החיושיות הם רפות במספר לא יחד בכולם שאם כן היה
ראוי שיהיו החושים כלם חכמים או מכלים ויהיה החד מהם חלה שיהיה ב
האחר ולא יעלם ואמרנו ואין אלו ואין הדברים. ואם היה הנפש יחוק בחכם
ובסכל היהיה אם כן הנפש חכמה וסכלה ביחד וזה שקר ואם כן הנפש החכמה
איננה הנפש הסכלה ואין הנפש יחוק בכלל השפות לאכלו וכתוב במספר כמספר
השפות החיושיות בהם. ואחר שהנפש אשר בכלל אין החדש לבד אי אפשר
שהיה יחוק לבד אלא הם נפשות רבות במספר כמספר הפרושים החושיים ש
כל אחד מן שלשת החלוקים והסוגים והם השלוחים והחושש והחזכר
אי אפשר שהיה ונה נפש יחוק לבד אלא כלאין ואין וכלסוג וסוג יש לו נפש
חיוחדת לכלאין כמו הראוי לו וכפי החדלון תחת. ואחר שביארנו כי הנפשות
רבות נחקור אם כלם נבראו יחד בהחלת השלם או הם נבראות חדשות בכל
יום אי מקדמה אומרים כי הנפשות החושיות נבראו יחד בהחלת השלם
ואונחת יחוק על חבירתה כאורך הזמן עד שיהיה העת הראוי שהוכן עלה יחד
והבא אלין נפש יחוק בראוי ביותר והדעת סתרו הפילוסופים גם כן
ידוע הוא כי אלה שאינו שלם ולא כח בשלם לא יושכל לו אלין אלא כהיותם שלמות
ועלולים כי כאלה יפרדו והוספר לא יפרד כי אם בשלמות ובאלו אין

הנפש

היובחשיס לן ובן ויהחייבו לו המועניס בעלות כשעלות חוה שיבלהו ויחייבו
לו האכילים כמן וזה שלא היה רוצה חקדס ואחרי שהבורח יהי מין ומכילין לו
שיחייבו שלוי ולא מוענים אשלן ולא ועכבים שיהעבבו או יסורו אפלן מין
צד להיות חשלבשת אחת ולא כעל הדבר ההוא בשתי אחרות: וזה הדין
חלוש אחד כי לא: הבן זה בפשלה שאינה הלויה שחזר אחבל הנפש שהיא
עורת הנוף ופשלה הלויה היא נתלית בנוף אפשר לחולק שיאמר כי היא
עבירת חלות הבורח יהי בלא אחנשי לך לא הזיקן לה עד עתה חזר שחזל
כן וחפני השיבה בחזר נאנשת הוזה: וכן עריך שיאמר בהכרח יופע
חפשלה הנבדל שאינו כמו חפשלה אלא חפני השיר הבנת החזר לקבלפשלה
הנבדל: ואלו בדברים אחרים רצים בחופת חוק דבר בן המביאו הקלקול
שהנפשות אינם עבירות מהבורח יהי לך אחנשת השכלים העבדים ואלו א
אשר פשלה אינושית ליונה חקבלת חעשה יון הנפש החשכלת כי אם באחנשת
היוך בן נפש החשכלת אינה חקבלת חעשה יון הפשל הראשון כי אם באחנשת
השכלים ט דבר שהוא דב ההכבה לא יהחבר עם פשיעות בהבלית הפשיעות
ודבר עב לא ידבק עם הדק כי אם באחנשת שיהיה לו שרך וזה הוא קנת כיניהם
ואלו שאין ההחברות ודבקות טטה כי אם על ידי אחנשי כך ליונן יכול לה
להתהוות אחנו כי אם באחנשי כי הדבר הפשוע לא יפשר להיות יותנו לא פשוע
בלבד: ושוד אחרו כי אין דבר נעבד יותר יון היוקבל פשלה או שנבדל בלבד
אחנשי ואם כן שהנפש עבירת יהבורח יהי בלא אחנשי אין עונש שום דבר נעבד
יותנה ויעוני הוייתהשכלים הנפרדים הם נעבדים יותר אחונה: ושוד
כי הנפש יוקבלת יון הנה אל הפשל והיכולה ההיא היא השוה אחת שיקרה לה
וההנועה ההיא שהיה אוהבה החוכלה לפשל ואם היתה נבדלת יותנו יהי אם
כן הוא שהיה ההנועה ההיא וזה אי אפשר כי כלדבר שיוטע הנפש אינו נעה
אלין הכליה כי כלדבר יוטעדבר אחר אטש כנעצם או טיוקרה וכל דבר נעה
יוטעדבר כעשהו בהכרח ההיה הנועתו נעשית אלין הכליה והנועה הנפש א
אינה נעשית אם כן אינה נעשית אחנשי ואם יוטעה כאוקרה אם כן לא הוית
יהי נעשית כי כלדבר נעה לא ישינהו ונקרה ולא שנוי: ועריך לחקור אם
הנפש יוחבר או יולא דבר כי יש שאומרו שהנפש עבירת חדבר זה ואזה כאו
השך כי כאו שפשר הכן יובשר האב והאם בן נפש הבן ונפשות האב והאם
נחלבת: ואחריים מוהבים זה הדבר ואומרים שאם כן יהבן שיהיו נפשות הא

הפילוסופים הסכימו בזה. אך אבונצר לבדו קיצין בהסכמה ואמר שיכר
הדבקות נפש האדם עם השכל הפועל הוא מצדי הכלי הזקנות כי השכל הוא
עצם מחודש ואין השקר הוא שהמחודש ישובבטלי. ואבן חסדאי אמר על הדבר הזה
המצטט לאבונצר כי לא נתן העין הכיאו לאמר כך ולפי שידע רוב חכמתו
ומצא שלא הניע על זאת המעלה גדר שאין אדם יכול להגיע אליה ולא נתן אות
לבן רוב האנשים אשר לאדם בזמנים הללו ובמותות האלה להגיע אל המעלה
הזאת שלא ימצא הדומה להתעסק בחכמה שזרים אותה עליה רק ישמעוהו
ויוחסוהו בעבורה ויאמרו שהוא הוסר וכיוצא באלו הדברים זכר מונעים וכיוצ
ואמר הרבה ימים היה לאדם מניע על זאת המעלה בחומות שהיו עוזרים זה לזה
זה על החכמה ונפש לא היו מונעים אחריים ומניעהו מעשות אותה זה כתב אבן רשד
שאמר העזלה לו אך בספרו בפעמים בלבלהדברים וסתמן. ואחרי שהודיעך
סבת החלוקה אביא לך ראיות והם בלשונם ואכתוב שני המאמרים האלה אשר
חברם אבן רשד להשיב עשאלן. כתב אחד מן הפילוסופים לתלמידו שמדתי
האח הנכבד על אשר שאלת עלינו לנאות לך דעתי החכם בהדבקות השכל התפרד
באדם ולהודיעך בן דבר אחת לפי שחשבי הלוש ההוא אשר יכהנוהו עליהם
כל החכמים אחרין ואומנם יחלקו לפי החלקים בהכנתם זכרין או כאלה שאהבייב
מהם ודיעתם השאלה הזאת הוא נבנתם על שני פנים האחד מהם ידיעתם שכל
השכל החומרי הוא השכל האנושי. והוא מסופד לזאת השאלה ולא יחלקו בם החכמים
רק החלקם במבעת זה השכל. והשורש השני ידיעתם הדבר אשר בעבורו הוא השכל
הנפרד עלה ומבה לשכל החומרי להיותו שכל בפועל הוא אם הוא מבה לו על
צד הפועל והחומר לבד כדרך החומרים האבעיים כלו אור השמש שהוא מבה
לבה הרואה שהוא בכח ומוציאו לפועל. או כאלו שהניעה הנמנע והמשך אחריהם
הוא האור והחשך שהם מבת החוש והקור ההניעה הים והמשך אחריה הוא מבה
להוויית המצטלות ההווית האבעיות ומוציאם מן הכח אל הפועל וכל אלו החומרים
האבעיים הם מבת הפועל לבד לא אחת מן המבות הנחיות כי הם אינם מבת
החומר ולא מבות הצורה וההכלית כי לכל אחד מן הדברים האבעיים יש להם חומר
ידוע וצורה ידועה והכלית ידוע. ואם השכל הנפרד הוא עלה ומבה על דרך מבות
החומרים האבעיים אינו מבה רק על צד הפועל והחומר לבד כמותם. או אפשר
שהוא מבה על דרך הצורה והכלית כעין הנבדלים עם נפשות הרקיעים כי
שהנבדלים הם צורות הנפשות ההם והם הכלותם כי בהם נשלם הוויתם

אם נפחד מעשיו אין לחד מהבעלי חייס מפני חולשתו לפי שהוא מאמין לחד שאלו היה
נפחד מכל האיש היתה ההשגחה משלחתו ויהיה היא משריק ויחוה המכעשה
דבר לבעלה כי דבר ששמו בעלמה לא יצא הדבר הזה אל הפעל והעשלק מעפי שלא
וכל לעניין אל אור השחש אין עשין כל בשל חייס כן . וכן אם כתב אדם לא יוכל לעניין
אל אחה השכל לפי התחייב ש כל בב אדם בכלל עשין מקרי שיזנף אם כן מפני המבע
או מצד הראן הכללי כן אכל היתה ההבנה ההיא אשר בשכל הנפרד שיהיה מושכל בלתי
וצא אל הפעל היה בשלה והבלי . והטעאה שזאת ההבנה אשר בו יקבל האדם הדבריס
הנפרדיס הוא דבר שיהחדש בשכל ההזלמע העיון אחר השלמות עד שיהיה יחס ההבנה
החאת אל השכל אשר בקין השלס יחס ההוויית הנקראת ש כל החאדי אל הנפש .
ואצלאו מאחר אל מכנדר בשכל דרך מופקת בזה העשן וביאור זה שאחדו הוא אחה
ש הוא מואר שהקש השכל לפי דעתך ויפאו הוא ההקש החוש כעצמו ובלעו הוא דבר
פשוט מעשין החוש שיש בו שלשה דבריס מקבל והוא האדעש ומקובל והוא הדעש
ואניע והוא האורעש בפעל חוץ לנפש יהחייב שיאצאו בשכל אלו שלשה שכל מקבל
והוא החאדי והוא דומה לפח מורעש בחוש ומושכל והוא העשוי והוא הש כל אשר
בקין והוא דומה לעשין אשר יעש לפח מאורעש אין הדבר האורעש והוא הרעש החוש .
כמוזה יעש לשכל החאדי השנת ש כלי תין הדבר המושכל ודבר שלשי תין לנפש
כפועל הוא אשר מדעתך מאחת ההשנה השכלי תדעתך המוחש אין ההשנה
החוש עד ש תהיה ההשנה ההיא אשר לש כל החאדי מאחש הוא לש כל הה ר
דומה למחוש בעבור שאין חוץ לנפש דבר שהוא כפועל מאין השכל ומחוש חוץ לנפש
ערה כחאר היא ש כל בכח לא ש כל כפועל . ההחייב בהפרח שיהיה הדבר אשר יעין
אלו השכל החאדי ומשיגאותו הוא ש כל כפועל דומה לדבר אשר יעין אלין הכח
האורעש בחוש שהוא מורעש מוחש שהוא חוץ לחוש כפועל . ואחר שהוא כן מחוש
יעין השכל החאדי אל השכל הפועל אשר הוא ש כל כפועל . ושוד בתב החכם המבר
כזה הוא מאחר כאן שהאורעש אשר בכח יוכל לקבל האורעש אשר כפועל ראוי שיהיה
השכל אשר בכח יוכל לקבל השכל אשר כפועל אל הנפרד אשר יוציאהו מהיות
האורעש כי השך כזה אחד וכשיתחבר נפשין אל אחת ההקדמה הקדומה שהשלאדיס
באחרונה והיא ש כל אחה ש הוא כשכל כח ויכול שישכל הדבר הוא בלא ספק . ונאל הטעאר
ושוב הדבר אשר הוא כעלם עד אין העתיס בהבריח הדבר אשר הוא כפועל . ותיכף
הוא נפשין בהבריח ש השכל החאדי . ושוב השכל אשר כפועל כקצת השתיס ולזה יאחר
אלמכנדר כזה האחאר אשר זכרתי לזה ש יהו לשוין כמעלותיהן . והשכל אשר בכח כשעלה

חמדו עוד שיעזה ..

המאמר השש כשלשן התכונה הפרק הראשון לפאר בן שהשלמים

הם המעכבים חומשי . כתב אורסמו החכם והביא ראיה ומופת כי ההשלם הפ
הפעולות יהפאר ההשלמות ועשר יהיה הנושא הנושאי סודות הארבעה
שיהיה ושיהיה הנושא הנלמד מסודות נודע שהמאמר הזה בלתי המאמר הזה וזה
מאמר לפי השון המעכב ובאשר שמעלו אז נם כן אשר הנשתים הם שנודעת
הדי מהם מה שיהיה הנושא לעשרה ומהם מה שיהיה הנושא למאמר ונודעת נם כן אשר
יהיה הנושא מהם לפני אחד קדמתם יותר ומאחר וקדמתם יותר מאחר נודע שהם
מהשלמי המעכב ובזה נודעים הי סודות הארבעה יהחייב מזה שיהיה חומר

הקבול אשר בשלשים הנפרדים לא קבול אחרי וזה היותן הקבול והוא אשר
התחייב לנו ומצד עשרתן ההתאחדות והוא להיות הפועל והפעול יצוכן אל עצם
דבר אחד ובכלל שיעשיל עשרתן וזה הן שכל נפרד בהכרח מי כאן שהיותן
ההנעה אשר פועל לשכל אחרון ומצא לשכל החמרי ומצד שכבר הוא שכל
בהכרח וזה כי בעבר התבאר שפועלת השכלים הנפרדים שיש שום עשרת והפועלת
מאשר הם פועלות ההכרח ואחר שהוא ידוע שהשכל החמרי שהוא ישיג
עשרתן לא נשאר לן מהיות הדבר הוא אם מצד עשרתן אם מצד אחרת לנו
וכשנאמר שהוא לפי אחר מצד עשרתן שהנה הוא מחודש התחייב בהכרח שהיה
יולות הפעולה שמעלות אלו מפני התערבן שזה שבעשרתן מציאות יולות הפעולה
ואחר שהוא כן התחייב שיהיה זה החלק הקבול בזה השכל עלדרך הדבקות
בן מפעלתי שיהיה מחודש ואחר שהוא כן מאשר שיהיה שזה שזו תזה השבעה
וקבול שזה שהוא בעשרתן בלתי הוה ולא נפסד והוא השכל הנפרד עד שיהיה
קבול עשרתן ראוי קרוי לו ההפעלות שזה מחקרה ואין זה ההפעלות שזה
שיהחייב מהאין לא שנוי ולא חסרון בעצם השכל הנפרד ולא היחוק שלעשרתן
שלא היה לן ולא היתה הפעולה הזאת בפעלה כי האבנון השלמי היה שיעלה
הצורות אשר הם נמצאות בפועל אל שהיא שהיא בחסרון כי כל שנמצא הכונה
בן שיניע אל הכלות מה שבאפשר שיקבלתן ושלא יחנע מהנעו ותלקן
מן המציאות עד שזו היה מפשר בפחות מן העמצאים שאין באפשר ומהשלמת
שיהין לו המצא לו רק יומאות אשר לו שיעלה בפועל עד שיהיה שלמות
השמצא הראשון בשום עד לא היה חוסרת מהנע הדיק השלמי והשם עזרן

b

193

ACADEMIA REGIA SCIENTIARUM HUNGARICA

IX

IX